

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

Beknopt Verslag

VAN DE PLENAIRE VERGADERING
VAN

15 - 03 - 2000
namiddag

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social-chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000	:	Parlementair document van de 50e zittingsperiode + het nummer en het volgnummer
QRVA	:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
HA	:	Handelingen (Integraal Verslag)
BV	:	Beknopt Verslag
PLEN	:	Plenum
COM	:	Commissievergadering

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000	:	Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA	:	Questions et Réponses écrites
HA	:	Annales (Compte Rendu Intégral)
CRA	:	Compte Rendu Analytique
PLEN	:	Séance plénière
COM	:	Réunion de commission

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

INHOUD

MEDEDELINGEN	5
AGENDA	5
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	5
PARLEMENTAIR ONDERZOEK	6
Onderzoek naar de dioxinecrisis (nr. 18)	
Bespreking	
<i>Sprekers</i> : Luc Paque , rapporteur, Peter Vanhoutte , rapporteur, Charles Janssens , Paul Tant , Luc Paque , Gerolf Annemans , Colette Burgeon , Yolande Avontroodt , Robert Denis , Peter Vanvelthoven , Charles Michel , Peter Vanhoutte , Annemie Van de Casteele , André Smets , Hubert Brouns , Martine Dardenne , Pierre Lano en Magda Aelvoet , minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu	6
BIJLAGE	
KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS	
Commissies – Toevoeging en wijzigingen	33
Commissies – Ingediende verslagen	33
Interpellatieverzoeken	34
Verzoeken om advies van de Raad van State	35
Opmerkingen betreffende een wetsvoorstel	36
Parlementaire overlegcommissies – Beslissingen	36
REKENHOF	
Budgettaire aanrekeningen	36
Beslissingen van de Ministerraad	37
CENTRALE DIENST VOOR DE BESTRIJDING VAN DE GEORGANISEERDE ECONOMISCHE EN FINANCIËLE DELINQUENTIE	
Verslag 1997-1998	37
RAADGEVEND COMITE VOOR BIO-ETHIEK	
Adviezen	37
EUROPEES PARLEMENT	
Resoluties	37
MOTIES	38

PLENAIRE VERGADERING**WOENSDAG 15 MAART 2000****NAMIDDAG****VOORZITTER :**de heer **Herman DE CROO***De vergadering wordt geopend om 14.19 uur.***MEDEDELINGEN**

De **voorzitter** : Verscheidene mededelingen moeten aan de Kamer worden gedaan. Zij worden als bijlage in het *Beknopt Verslag* opgenomen.

AGENDA

De **voorzitter** : Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van deze morgen, stel ik u voor op de agenda van de plenaire vergadering van morgen-namiddag het wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, alsook de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, nrs 441/1 tot 5 in te schrijven.

Geen bezwaar ? *(neen)*

Aldus zal geschieden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De **voorzitter** : Ik stel vast dat de regering niet vertegenwoordigd is. Ik schors de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 14.25 uur.

– Zij wordt hervat om 15.16 uur.

De **voorzitter** : Ik betreur deze gang van zaken. Ik begrijp niet dat de regering hier niet aanwezig was. Ik protesteer tegen deze gang van zaken.

Minister **Jaak Gabriëls** *(in het Nederlands)* : Ik heb pas een kwartier geleden vernomen dat ik hier aanwezig moest zijn.

De heer **Luc Paque**, rapporteur (PSC) : Ik deel uw bezwaar. Voorts vind ik dat de minister van Volksgezondheid aanwezig moet zijn bij de bespreking.

De **voorzitter** : De regering is aanwezig. Bovendien zal mevrouw Aelvoet zich in de loop van de namiddag bij ons voevoegen. Ik denk dat wij nu de rapporteurs aan het woord kunnen laten.

De heer **Paul Tant** (CVP) : Een lid van de Kamer kan de aanwezigheid van een minister vorderen. Indien hij bij zijn vraag blijft, dient daarover te worden gestemd.

De **voorzitter** : Ik ken de procedure. Het incident is gesloten.

PARLEMENTAIR ONDERZOEK

ONDERZOEK NAAR DE ZOGENAAMDE DIOXINECRISIS

De **voorzitter** : Aan de orde is de bespreking van het verslag van de parlementaire onderzoekscommissie belast met een onderzoek van de Belgische vlees-, zuivel- en eierproductie en naar de politieke verantwoordelijkheden in het licht van de zogenaamde dioxinecrisis, nrs 18/7 en 8.

De heer **Luc Paque**, rapporteur : De dioxinecrisis heeft aangetoond dat de bewaking van de voedselveiligheid een complexe opdracht is. Voorts herinnerde de crisis ons eraan dat gezonde voeding absoluut een prioriteit moet worden.

Het commissieverslag stelt daartoe nieuwe strategieën voor.

De commissie werd op 16 juli 1999 opgericht. Op 7 september werden de heer Pierre Morlet, eerste advocaat-generaal bij het hof van beroep van Brussel, en de heer Jan Van Hoof, professor aan de faculteit diergeneeskunde van Luik, als deskundigen aangesteld om de commissie bij te staan.

Op 16 december 1999 werd het mandaat van de onderzoekscommissie tot 3 maart 2000 verlengd.

De Kamer heeft de commissie opdracht gegeven de feiten die tot de crisis hebben geleid, te inventariseren en de productieprocessen van de voedingsmiddelenindustrie te beschrijven.

Voorts moest de commissie voorstellen uitwerken en de politieke verantwoordelijkheden blootleggen.

De commissie heeft de ministers van Landbouw en van Volksgezondheid op 3 augustus 1999 schriftelijk om een administratief verslag over het verloop van de crisis verzocht.

Kopieën van het gerechtelijk dossier, twee processen-verbaal van het ministerie van Landbouw en het verzekeringsdossier werden aan de commissie bezorgd.

De commissie hoorde getuigen die bij de dioxinebesmetting betrokken waren, toxicologische deskundigen en verscheidene instanties en organisaties. Één keer leidden evidente contradicties tot een getuigenconfrontatie.

Om telefoongesprekken na te trekken, beval de commissie onderzoeksverrichtingen.

Een deel van de werkzaamheden was openbaar. De commissiedocumenten worden gearchiveerd, de video-opnamen zijn beschikbaar.

Wat de chronologie betreft, verwijs ik naar het verslag van het ministerie van Landbouw.

De discussie had ook betrekking op een mogelijke tweede besmettingsbron. De firma Verkest zou diverse olieën, met name olie uit transformatoren, in vier leveringen hebben gemengd. Die olieën uit transformatoren zouden met frituurvet zijn vermengd. Die besmette voedingsmiddelen werden in andere voedingsproducten voor dieren gerecycleerd. Nadat de voedingsdeskundige van de firma De Brabander de diverse hypothesen had onderzocht, vorderde hij in Nederland een bemonstering naar de mogelijke aanwezigheid van dioxine. Op 26 april 1999 werd deze hypothese bevestigd. Op 3 juni 1999 verklaarde een Belgische professor dat het niet om dioxine maar om PCB's ging. Op 10 juni werd in België een PCB-norm ingevoerd. Op 9 juli 1999 liet de Europese Commissie een PCB-onderzoek in plaats van het dioxineonderzoek toe. In maart werden vetstalen bij de firma Verkest genomen die negatief bleken te zijn. De DG4 van het ministerie van Landbouw voerde een onderzoek uit waaruit kon worden afgeleid dat technische olieën met voedingsvet konden zijn vermengd.

De hypothese in verband met een tweede bron van besmetting die door de commissie in overweging is genomen, vindt haar oorsprong in een nota van 17 augustus 1999. De coördinator van de commissie belast met de evaluatie van de resultaten is echter van mening dat deze hypothese niet gegrond is. De procureur des Konings van Gent is zelf van oordeel dat er van die tweede besmettingsbron geen bewijzen zijn. Eén van de opdrachten van de commissie bestond erin de filières van productie van eieren, melk en vlees te onderzoeken. Dat overzicht werd uitsluitend naar aanleiding van de dioxinecrisis gemaakt. In België zijn de ministeries van Volksgezondheid en Landbouw samen verantwoordelijk voor de voedselveiligheid. Levende dieren ressorteren onder het ministerie van Landbouw. De rest van de voedselketen behoort tot de bevoegdheid van het ministerie van Volksgezondheid. De bevoegdheden worden onder twee DG's binnen het ministerie van Landbouw verdeeld. Op het ministerie van Volksgezondheid staan twee algemene inspecties in voor de controle.

Ten gevolge van de staatshervorming werd de bevoegdheid inzake inzameling en verwerking van dierlijke afval naar de Gewesten overgeheveld.

Op 25 juni 1998 keurde de regering een oriëntatienota met betrekking tot de voedselketen goed. (*Verder in het Nederlands*)

Sinds 1990 gebeurt een monitoring van de melk op dioxines. Daarnaast worden in zones met een hoge dioxine-uitstoot stalen genomen op bedrijfsniveau. Het KB van 23 juni 1998 bepaalt dat de melk maximaal vijf picogram toxisch equivalent per gram botervet mag bevatten. De melk van bedrijven die deze norm overschrijdt, wordt apart opgehaald en vernietigd.

De sector van de eierproductie kent verschillende deelsectoren : de selectiebedrijven, de vermeerderingsbedrijven, de broeierijen, de opfokbedrijven, de legbedrijven, de pakstations en de fabrikanten van eierproducten.

De detailhandel en de levensmiddelen vallen onder de bevoegdheid van de Algemene Eetwareninspectie. Tussen DG5 en de Algemene Eetwareninspectie is er een samenwerkingsprotocol voor de controle op de fabrikanten van eierproducten. (*Verder in het Frans*)

De inspectiediensten van DG4 en DG5 treden op tot voor de slachting in het slachthuis. Nadien treden het IVK en de AEWI op. Andere controlediensten ressorteren onder het ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu. De gewestelijke overheden zijn bevoegd voor het ophalen van dierlijke afvalstoffen.

Een Europese richtlijn heeft dioxinenormen vastgesteld die in het Belgisch recht werden opgenomen. Het betreft de enige norm op Europees niveau.

Sinds 1993 vinden controles met betrekking tot de aanwezigheid van dioxine in het vlees plaats via monstername. Dergelijke steekproefgewijze controles waren in 1999 gepland. Eind maart 1999 was echter nog geen enkele staal genomen op vlees van pluimvee. Voor andere diersoorten was dat wel gebeurd en de resultaten waren negatief.

De commissie heeft tevens aanbevelingen geformuleerd. Wij hopen dat men daar rekening mee zal houden bij het uitstippelen van het toekomstig beleid.

Een eerste gedeelte van de aanbevelingen betreft het bepalen van doelstellingen en het uitwerken van principes voor het beheer van de voedselketen. De producent moet de kwaliteit van het product waarborgen ; het risicobeheer moet op wetenschappelijke gegevens stoelen. De overheid moet de sociale, politieke en ethische aspecten in het risicobeheer integreren. Overleg met de sector is absoluut noodzakelijk. De bestaande wetgeving moet worden geharmoniseerd. De rol van de dierenartsen die in dienst zijn van veevoederproducenten, dient louter adviserend te zijn. De evolutie van de gezondheidstoestand van de diverse doelgroepen die nadeel zouden kunnen ondervinden van de crisis, moet van nabij worden gevolgd.

Op structureel niveau acht de commissie het wenselijk dat het Agentschap uit drie departementen bestaat : een departement inspectie, een departement dat adviezen uitbrengt over de normen en een derde departement voor studie en informatie.

In de primaire sector is de kwaliteitscontrole fundamenteel. Een snelle efficiënte tracering vereist een degelijk overzicht van de voedingsmiddelensector.

Gelet op de concentratie in die sector is het naleven van milieunormen en normen in verband met de voedselveiligheid essentieel.

De respectieve bevoegdheden moeten duidelijker worden afgebakend vooral voor wat het afvalbeheer betreft.

Inzake de aanbevelingen op functioneel niveau oordeelt de commissie dat het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid een belangrijke communicatierol heeft. De producenten moeten als volwaardige partners worden beschouwd.

De informatieplicht moet worden uitgebreid tot alle elementen die een invloed kunnen hebben op de veiligheid van de voedselketen, ook wanneer de persoon die ervan op de hoogte is, niet verantwoordelijk is.

Op bedrijfsniveau moeten effectieve controles plaatsvinden. Ook een controle van de zelfcontrole is vereist. Het Agentschap dient in middelen te voorzien om de controle te verbeteren en moet een procedure van crisismanagement uitwerken.

Op het stuk van de tracering nemen wij aanbevelingen van de commissie Brouns over. De traceerbaarheid moet stroomafwaarts van de productieketen worden ontwikkeld, met inbegrip van de in- en uitvoer. Ook de grondstoffen moeten hierin worden geïntegreerd. Dat impliceert registratie van al het fokvee en het bijhouden van registers door de producenten in de voedingsmiddelenindustrie. De etikettering moet duidelijk en bevattelijk zijn. (*Verder in het Nederlands*)

De Europese Commissie pleit voor de implementering van het voorzorgsprincipe. De wetgeving moet de nodige aandacht schenken aan fraudegevoelige producten. Zoals in het verleden zou er een positieve lijst moeten worden opgesteld met de toegelaten grondstoffen in veevoeders. In alle Europese lidstaten zou er een groot-schalig monitoringsprogramma moeten komen naar milieuvreemde stoffen. Op Europees niveau moeten tolerantiedrempels worden vastgesteld voor dioxines en PCB's.

Het systeem van verplichte melding van contaminatie van veevoeders aan de Europese Commissie is niet een-

duidelijk. De Europese Commissie moet klaarheid brengen en een eenduidig systeem opstellen voor de ganse voedselketen. *(Verder in het Frans)*

Ik dank de personeelsleden van de Kamer van harte. Dankzij hun vele late uren konden wij ons werk tot een goed einde brengen. *(Applaus op alle banken)*

De heer **Peter Vanhoutte**, rapporteur : De dioxinecommissie is een onderzoekscommissie van de feiten. Zij is bij de afbakening van de verantwoordelijkheden, bij de vaststellingen en bij de aanbevelingen uitgegaan van de resultaten van de hoorzittingen, de documenten en de bevindingen van experts en wetenschappers.

Ik ga eerst in op de bevindingen van de wetenschap. Op 27 mei maakte de pers bekend dat een deel van het voedsel ernstig besmet was geraakt door dioxines. In de daarop volgende weken werd duidelijk dat de besmettingsbron PCB's waren, vermoedelijk afkomstig van een arochlormengsel met de commerciële benaming Askarel. Er wordt van uitgegaan dat ongeveer 50 kg PCB's, die circa 1 gram furanen bevatte en zo'n 50 mg TCDD in de voedselketen terecht kwam via een lading dierlijke vetten.

PCB's zijn organische verbindingen die synthetisch door de mens worden aangemaakt. Zij waren vooral gegeerd omwille van hun hoge chemische stabiliteit en onbrandbaarheid. Eén van de bekendste producten op basis van PCB's is Askarel, een koelvloeistof voor transformatoren.

Toen al grote hoeveelheden PCB's waren geproduceerd, ontdekte men dat ze nauwelijks werden afgebroken. Ze lossen nauwelijks op in water, maar door hun hoge vetoplosbaarheid stapelen ze zich op in het vetweefsel van mens en dier. Daarnaast ontstonden door de verhitting in transformatoren dioxines en furanen, stabiele verontreinigende stoffen die zich opstapelen in de voedselketen en in de mens.

Ook in de rest van de wereld deden zich PCB-ongevallen voor, die een inzicht kunnen geven in de contaminatie in ons land. In de VS waren er een drietal PCB-ongelukken, waarbij 6 à 700 ton PCB's in het water terechtkwam. Hetzelfde probleem deed zich voor in het Baïkalmeer.

De zogenaamde rijstolieziekte werd in 1968 vastgesteld in Japan. Oorzaak was een lek waardoor PCB's en furanen in rijstolie terechtkwamen. Meerdere personen overleden, anderen vertoonden chlooracne, vermoeidheid, hoofdpijn, zwellingen en pijn in de ledematen. Ook in Taiwan deed zich een gelijkaardig probleem voor, nu gekend onder de benaming Yu-cheng.

En dan zijn er de transformatorbranden : in het Luikse niet zo lang geleden, maar ook in de VS, waarbij transformatoren in gebouwen uitbrandden en deze gebouwen en de omgeving voor lange tijd buiten gebruik waren.

Bij een ontploffing in Seveso kwam in 1976 ongeveer 1,5 kg dioxine vrij. De gevolgen van de blootstelling aan deze dioxines worden nog steeds bestudeerd.

Agent Orange is een ontbladeringsmiddel dat in de Tweede Wereldoorlog werd ontwikkeld en in de oorlog in Vietnam werd gebruikt. Het is een mengsel van een aantal stoffen, waaronder 2,4 D, ook gekend als ontmosingsmiddel voor de tuin. Bij de productie van het ontbladeringsmiddel worden dioxines gevormd als bijproduct. Vietnamezen en VS-soldaten werden hieraan blootgesteld.

Meer dan 90 procent van de dioxines die we opnemen is afkomstig uit de voeding, in België vooral uit melk en vlees. De meest gecontamineerde producten zijn de vissen. De WGO heeft voor PCB's, dioxines en furanen een aanvaardbare dagelijkse opname berekend (ADI). Een tijdelijke overschrijding zou geen probleem opleveren zolang de totale dosis onder de hoeveelheid blijft die gedurende een heel leven kan worden getolereerd.

Dioxines en PCB's zijn zonder enige twijfel zeer toxisch. Dat blijkt uit onderzoeksgegevens bij dieren. De meningen van de wetenschappers lopen uiteen op het punt of dat ook geldt bij de mens en bij de inname van relatief hoge dosissen.

Dat brengt ons bij de problematiek van de risicoanalyse. Een dergelijke analyse bestaat uit een evaluatie van het risico, een evaluatie van de reactie en een bepaling van de blootstelling. Daarnaast dient het risico te worden getypeerd : wat is de waarschijnlijkheid van een negatief gezondheidseffect ? De overheid dient een evaluatie te maken van de ernst van het effect, als basis voor een risicobeheer, dat rekening houdt met politieke, sociale, economische en technische gegevens en moet leiden tot wetgevende keuzes en een gepaste reactie op het gevaar. Tot slot is een goede risicocommunicatie onmisbaar. België beschikt over een schat van gegevens en moet daarvan gebruik maken om diepgaand wetenschappelijk onderzoek te voeren.

Ik kom nu tot de bevindingen van de onderzoekscommissie en de conclusies. Begin februari zocht het veevoederbedrijf De Brabander een verklaring voor symptomen die leken samen te hangen met voeder. Op 17 maart stelde men vast dat de besmettingsbron vermoedelijk een lading verontreinigd vet was, afkomstig van Verkest. De ergste vervuiling was afkomstig van een lading vet die Fogra op 19 januari leverde. Op 18 maart werd Landbouw en met name de dienst voor de inspec-

tie van de grondstoffen (DG4) voor het eerst op de hoogte gebracht van de dioxinehypothese. Op 21 april werd de hypothese bevestigd door het RIKILT, het labo dat belast was met de analyse van twee gecontamineerde stalen.

Op 28 april vond een eerste overleg plaats op Landbouw, op initiatief van het kabinet. Daar waren voor het eerst DG4 en DG5 vertegenwoordigd, maar ook de voedingsdeskundige van De Brabander.

De contaminatie kwam enkel aan het licht omdat de kippen functioneren als biologische verklikker en ook dankzij de GMP-erkenning (*good manufacturing practices*) van De Brabander. Die bood echter geen garantie inzake de controle van grondstoffen.

De onderzoekscommissie stelde een aantal problemen vast bij de productie van mengvoeders: hoogrisicoafval mag worden gebruikt in mengvoeders en komt dus uiteindelijk in de menselijke voedselketen terecht; voor de productie van *petfood* wordt uitsluitend gebruik gemaakt van laagrisicoafval, goedgekeurd voor menselijke consumptie.

Bij de keuringen in de pluimveeslachthuizen werd niets abnormaals vastgesteld. Analyses van het statistisch materiaal achteraf wezen echter wel op afwijkingen. Dat geldt ook voor het statistisch materiaal van Rendac, waaruit pieken blijken in de afvoer van kadavers.

De diensten van DG4 hechtten weinig geloof aan een dioxinebesmetting, zodat daar niet onmiddellijk alarm werd geslagen. De melding van het bedrijf De Brabander werd slecht begrepen en onvoldoende opgevolgd. Zo werd in deze fase DG5 niet ingelicht, hoewel er sprake was van problemen bij een aantal kippenkwekers en DG5 normaal voor de diergeneeskundige inspectie dient in te staan. Het informeren van DG5 gebeurde pas op 28 april. Indien DG5 eerder was geïnformeerd had dit al in een vorig stadium kunnen leiden tot het blokkeren van een aantal probleembedrijven. DG4 informeerde ook de Algemene Eetwareninspectie niet, noch het IVK, omdat men ervan uitging dat die diensten via IVK-kringhoofd dokter Destickere waren ingelicht. De onderzoekscommissie acht dit argument weinig plausibel en het lijkt haar eerder een argument a posteriori.

DG4 bleek ook niet te weten dat voor de aanmaak van veevoeders containerparkvetten werden gebruikt. Een onderzoek dat op 24 maart gestart werd, wees dit al snel uit. Een proces-verbaal hierover vermeldde niet dat het ging om een mogelijke contaminatie van dioxines, waardoor het parket, dat dit op 14 april ontving, de zaak niet met de hoogste prioriteit behandelde. Een sterfte van kippen door een levering van vet van slechte kwali-

teit is nu eenmaal iets anders dan een ernstige besmetting door dioxines.

Tot slot blijkt de terughoudendheid bij DG4 om zelf dioxineanalyses te laten uitvoeren ook ingegeven door de prijs van de analyses.

De dag nadat DG4 door De Brabander op de hoogte werd gebracht van de analyseresultaten van het Rikilt, op 22 april, bezorgde dokter Destickere zijn gedeeltelijk rapport voor de verzekeringsmaatschappij aan een inspecteur van DG4.

DG5 faxte op 30 april de inspecteurs van de buitendienst over het probleem. De voorgestelde aanpak was er één van het traceren en blokkeren van kippen, eieren en kuikens. Zulks liep niet van een leien dakje, gezien men niet over degelijke lijsten beschikte.

In de loop van de maand mei werd een beperkt aantal bedrijven geblokkeerd. Het is echter pas op 26 mei, wanneer de resultaten van eigen staalnames binnenlopen, dat wordt overgegaan tot grootschalige beslagmaatregelen van alle mogelijks gecontamineerde bedrijven.

In het kader van DG5 is het nuttig om iets te zeggen over de meldingsplicht. Alle erkende dierenartsen zijn in het kader van het KB van 15 maart 1926 meldingsplichtig. De formulering van dit KB liet echter aan duidelijkheid te wensen over. Bovendien leken bijzonder weinig dierenartsen op de hoogte van het bestaan van dit KB en over de draagwijdte ervan.

Overigens werd in de aanvangsperiode van de besmetting ook een opstoot van ORT vastgesteld, een ziekte waarvoor in Nederland in deze periode werd gewaarschuwd. Die waarschuwing werd in ons land niet nagevolgd.

Niet alleen de dierenartsen, maar ook de veevoederproducenten zijn meldingsplichtig aan het ministerie van Landbouw op basis van het KB van 18 januari 1984. Het gaat hier om een zeer ruime meldingsplicht, die wordt opgelegd aan eenieder die via zijn beroepsactiviteiten weet heeft van een partij veevoer of grondstoffen die ongeschikt zijn voor gebruik in diervoeding. Het is duidelijk dat er tijdig gemeld werd door de firma De Brabander.

De controle op vetophalers en vetsmelters is complex. Het gaat deels om een bevoegdheid van DG4, deels om een bevoegdheid van het IVK. De erkenningen en vergunningen voor ophalers van afvalvetten zijn een gewestbevoegdheid. Voor het ophalen van afgewerkte frituurvetten in de horeca zijn geen vergunningen vereist.

Ik heb het nu over de rol van het IVK, departement Volksgezondheid.

Dokter Destickere, die op 3 maart door een verzekeringsmaatschappij werd aangewezen als expert, bezorgde zijn hiërarchische oversten en de bevoegde minister pas op 27 of 28 april een nota met een zeer gedetailleerd overzicht van de problemen in de sector. Op basis daarvan werkte het IVK een strategie uit om met behulp van lijsten van mogelijk gecontamineerde bedrijven op het niveau van de slachthuizen en uitsnijderijen, partijen gecontamineerd vlees op te sporen en te blokkeren. Uiteindelijk bleek deze strategie niet de beste. Kringhooft en keurders deden er herhaaldelijk hun beklag over dat zij niet voor het uitbreken van de crisis werden geïnformeerd, zodat ze niet nauwlettender konden toezien op mogelijke afwijkingen en ziektes bij de dieren die in het slachthuis aankwamen. Overigens werd de gehanteerde strategie door de minister goedgekeurd.

Ik ga nu in op de rol van de AEWI, ook departement Volksgezondheid.

Het niet-tijdig informeren van de operationele diensten van de Eetwareninspectie had tot gevolg dat een mogelijkheid om sneller op de piste PCB's te geraken, niet werd benut. Indien men sneller tot PCB-analyses had kunnen overgaan, had men ongetwijfeld sneller en doortastender kunnen optreden.

De Eetwareninspectie trad uiteindelijk pas op 28 mei in actie, de dag na het uitlekken van de besmetting in de pers. Die dag werd ook onmiddellijk een RAS (Rapid Alert System) melding uitgestuurd. België werd niet in gebreke gesteld door de Europese Commissie wegens het laatijdig uittreten ervan.

Ik ga nu even in op de rol van de heer De Stickere.

Het IVK gaf zijn goedkeuring aan de cumulatie van de heer Destickere als keurder en verzekeringsexpert. Tijdens zijn activiteit als expert verrichtte hij diergeneeskundige handelingen, en was hij als expert in zijn eigen keurkring actief. De commissie tilt zwaar aan het feit dat hij op 21 april een besmet bedrijf de toestemming gaf om dieren te slachten. De cumulatierегeling was wel in strijd met de wet tot oprichting van het IVK. Het reglement werd vorig jaar op verzoek van de minister herzien.

De commissie stelde vast dat enkele topambtenaren niet waren gemotiveerd en dat hun taak niet kadert in een modern management.

Een directeur van de DG4 informeerde op 22 april de kabinetschef van het ministerie van Landbouw. Pas op 27 april wordt gevraagd een nota op te stellen voor de minister, op het moment dat de officiële resultaten

bekend zijn. Op 28 april werd er tijdens een overleg tussen het kabinet, de diensten en de voedingsexpert De Brabander beslist verdachte bedrijven te blokkeren, besmette dieren te traceren en 20.000 besmette moedertieren in beslag te nemen. Er werd geen beroep gedaan op wetenschappers om te weten of er een verticale overdracht was van dioxines en er werden geen maatregelen voorgesteld om de consumenten te vrijwaren. Op 29 april werd de minister geïnformeerd en pas op 26 mei werd een persbericht opgesteld op basis van een synthesesnota. Na overleg met Volksgezondheid werd dit bericht op 27 mei uitgestuurd.

Daarin was enkel sprake van een besmetting van veevoer. Men had de indruk dat de minister de gevolgen wilde minimaliseren omdat hij enkel sprak over het veevoer. Het kabinet wist meer en de kabinetschef heeft die nalatigheid op zich genomen.

De coördinatie op Volksgezondheid liet te wensen over. De dubbelfunctie van Destickere leidde tot verwarring.

Behalve de minister en zijn verbindingsman wist niemand over de omvang van de contaminatie. Zelfs de artsen op het kabinet waren niet op de hoogte. In tegenstelling tot zijn collega van Landbouw gaf de minister van Volksgezondheid wel meteen toe dat er problemen waren met kippenvlees en eieren. Er werd beslist enkele producten uit de rekken te nemen.

De voormalige premier verliet een Europese topconferentie, zodra hij van de crisis op de hoogte werd gesteld. Dit liet bij de overige deelnemers en de Europese Commissie de indruk na dat er zich in België een bijzonder ernstige crisis afspeelde. Vervolgens nam de voormalige premier een aantal persoonlijke initiatieven, waarmee hij de werkzaamheden van de betrokken administraties doorkruiste en impliciet erkende dat deze niet naar behoren hadden gefunctioneerd. Deze persoonlijke initiatieven wekten sterk de indruk dat de premier paniekerde in het zicht van de komende verkiezingen.

De onderzoekscommissie stelt vast dat voormalig senator Verhofstadt een exemplaar van de nota Destickere, dat hij via een voormalige associé ontving, op correcte wijze eerst aan premier Dehaene overhandigde, vooraleer de nota in de pers uitlekte. Volgens de commissie werd de heer Verhofstadt daarbij niet gedreven door louter electorale belangen, maar ervaarde hij de crisis als bijzonder erg voor het algemeen belang van het land.

Het ontslag van beide ministers was mede het gevolg van de demarche van de heer Verhofstadt bij de heer Dehaene.

Het ging duidelijk om een crisis zonder voorgaande, de administraties zijn niet aangepast en er is geen methode

dologie inzake risicoanalyse. Er was toen geen wettelijk kader in België, noch in Europa over dioxines in de voedselketen en bepaalde overheden hebben geen maatregelen genomen. De commissie spreekt zich niet uit over eventuele strafrechtelijke en/of burgerlijke aansprakelijkheden.

De van Fogra afkomstige dierlijke vetten die Verkest leverde, waren een mengeling van vetten van verschillende herkomst. BEMEFA heeft verzuimd haar leden te waarschuwen en de bedrijfsdierenartsen hebben hun wettelijke meldingsplicht niet vervuld. In sommige pluimveeslachterijen waren de wettelijk verplichte begeleidingsdocumenten niet aanwezig. De ambtenaren-generaal zijn grotendeels verantwoordelijk voor het gebrek aan samenwerking tussen de diensten.

DG4 had DG5 moeten informeren en hadden de eigen buitendiensten moeten inschakelen. Het ontbreken van een lijst van bedrijven heeft bij DG5 tot tijdverlies geleid. DG5 heeft de commissie niet tijdig ingelicht.

Hoewel het IVK op 28 april op de hoogte was, werden pas op 20 mei maatregelen genomen, maar werden de Europese instellingen en de lidstaten niet ingelicht. Er was geen controle op de cumulatie van Destickere, die bovendien onwettig was. De ambtenaren van de AEWI hebben de zaak verkeerd ingeschat.

De onderzoekscommissie stelt vast dat dokter Destickere ernstig tekort geschoten is op volgende punten : door zijn hiërarchische chefs vóór 27 april niet in te lichten, heeft hij gehandeld als verzekeringsexpert en niet als ambtenaar belast met volksgezondheid ; als kringhoofd heeft hij geen enkel initiatief genomen, hoewel hij sinds 3 maart 1999 wist dat er iets ernstigs aan de hand was. Hij heeft de economische belangen dus laten primeren op het belang van de volksgezondheid ; door het toestaan van het afslachten van kippen op 21 april en het verlenen van toelating om eieren verder te laten uitbroeden ging hij zijn bevoegdheid als IVK-ambtenaar te buiten. Hij trad daarbij in zijn hoedanigheid van expert op als rechter en partij ; na het doorzenden van zijn nota aan de heer Colla heeft dokter Destickere geen contact opgenomen met de minister, noch met diens kabinet, en heeft hij de aan zijn cumulatie verbonden voorwaarden niet nageleefd.

Het kabinet van Landbouw beging een doorlichtingsfout door in een persbericht op 27 mei 1999 geen melding te maken van de contaminatie van kippen. De kabinetschef nam hiervoor de verantwoordelijkheid op zich. De minister beging eenzelfde fout in de eerste dagen van de crisis. De informering van de consumenten kwam te laat op gang en bood onvoldoende houvast, zodat de ongerustheid van de consumenten nog werd aangewakkerd.

Het kabinet Landbouw is volledig verantwoordelijk voor de gekozen strategie, die onvermijdelijk tot gevolg had dat de betrokken sectoren te laat werden geïnformeerd. De communicatie tussen het kabinet Landbouw en Volksgezondheid verliep slecht, wat een efficiënte aanpak van de crisis bemoeilijkte.

De minister draagt de politieke verantwoordelijkheid voor de vastgestelde tekortkomingen van zijn kabinet en administraties. Ditzelfde geldt voor de minister van Volksgezondheid.

Het kabinet Volksgezondheid beging een beoordelingsfout door in een persbericht op 27 mei geen melding te maken van een contaminatie van kippen.

De communicatie tussen het kabinet Landbouw en het kabinet Volksgezondheid kwam slechts tot stand na een vraag om informatie vanwege Volksgezondheid. De slechte communicatie bezwaarde aanvankelijk een efficiënte aanpak van de crisis.

Het kabinet draagt ten dele de verantwoordelijkheid voor de goedkeuring van de door het IVK voorgestelde strategie, die erin bestond het beheer van de crisis toe te vertrouwen aan de mobiele ploegen.

Het kabinet heeft na ontvangst van de nota Destickere nagelaten de vereiste wetenschappelijke inlichtingen in te winnen om de nota te kunnen duiden. Geen van de artsen van het kabinet werd terzake overigens ingelicht, noch om advies gevraagd.

Het kabinet heeft de consumenten onvoldoende over de gevolgen van de crisis ingelicht. Ook de AEWI en het IVK dragen hier een deel van de verantwoordelijkheid. De Europese Unie biedt geen normerend referentiekader inzake de samenstelling van veevoeders en inzake contaminanten, dat performant genoeg is.

De regelgeving inzake de meldingsplicht aan de Europese autoriteiten voldoet niet.

De EU versterkte door haar aftreden de chaotische ontwikkeling van de crisis.

Ik wil tenslotte alle commissieleden, de voorzitter en alle medewerkers danken voor hun samenwerking. Wij beschikken thans over een degelijk rapport. *(Applaus op alle banken)*

De **voorzitter** : Het woord is aan de voorzitter van de onderzoekscommissie.

De heer **Charles Janssens** (PS) : Honderd liter PCB-houdende transformatorolie gemengd met frituurolie en dierlijke vetten wordt geleverd aan fabrikanten van vee-

voerders en op enkele dagen tijd wordt de hele voeder-middelenindustrie dooreengeschied. Het vertrouwen van de consument neemt af en het imago van België krijgt flinke klappen. De gevolgen zijn niet te overzien.

Iedereen pleit voor de oprichting van een onderzoekscommissie. Zodra de regering is gevormd, stelt de Kamer de commissie in die ermee wordt belast een inventaris van de feiten op te stellen, de productieketen, de controlemechanismen en -diensten te omschrijven en tevens aanbevelingen te formuleren. De publieke opinie verwacht tevens dat het ontstaan van de crisis en het optreden van de controlediensten worden onderzocht en de verantwoordelijkheden worden vastgesteld.

Men wil snel de waarheid achterhalen, maar de zomervakantie gooit roet in het eten. Er moest trouwens een extra termijn voor het opstellen van het verslag worden toegekend om die aanvankelijke vertraging weg te werken. Dat was een goede les. Sommigen zagen in die moeizame start een teken dat vanuit niet nader genoemde hoek druk werd uitgeoefend, terwijl een en ander louter aan materiële problemen is te wijten. Het werkklimaat had daaronder te lijden.

In januari, toen een verlenging van het mandaat werd gevraagd, was het oorspronkelijk enthousiasme fel afgenomen, en sommigen beschouwden de maand maart als de absolute einddatum.

Het verheugt mij niettemin dat de commissie erin geslaagd is haar werkzaamheden binnen de vooropgestelde termijn tot een goed einde te brengen.

Het werktempo lag hoog, maar zowel het personeel als de getuigen werden met respect behandeld. Dat was weinig spectaculair, maar de zin voor ethiek stond voorop.

De rol van een onderzoekscommissie is verwant met die van een onderzoeksrechter, ze heeft dezelfde bevoegdheden maar ook dezelfde verplichtingen. Een onderzoekscommissie is geen rechtbank en ook geen tuchtinstantie. De commissieleden behoren niet tot de gestapo ; de commissie maakt er een erezaak van dat de leden zich niet als dusdanig gedragen.

De commissieleden konden in alle vrijheid vragen stellen. Dat leidde tot een grote inhoudelijke verscheidenheid en toonverschillen en kon de indruk wekken dat de commissieleden hun waarheid nastreefden.

De noodzaak een thesissen te bewijzen schaadt de geloofwaardigheid van een commissie. Dat is jammer maar onvermijdelijk, gelet op de beperkingen van dit soort commissies. In de Kamer wordt politiek bedreven, het is moeilijk zich daarvan te onthouden voor de duur van een

onderzoekscommissie. Ik dacht dat we erin zouden slagen.

De synthese van de hoorzittingen en de aanbevelingen werden eenparig aangenomen. Elke regel werd gewikt en gewogen. Deze tekst is een essentieel werkmiddel om een veiliger voedselketen te waarborgen. Dat is een overheidsopdracht.

Ik dacht een gelijkaardige consensus te bereiken met betrekking tot het aanwijzen van de verantwoordelijken. Dat bleek helaas niet mogelijk omdat de standpunten van degenen die de huidige verantwoordelijken aansprakelijk wilden stellen en van degenen die het bij de historische objectiviteit hielden, onverzoenbaar waren. Een afgezwakte consensus was de enige mogelijkheid. Het is verhelderend het hoofdstuk over de verantwoordelijkheden en daarnaast de besluiten te lezen. Mijn collega, mevrouw Burgeon, zal het daarover hebben.

In de voorbije zes maanden van hard werk moesten we nog andere hindernissen nemen. Bepaalde documenten zoals de chronologieën en de screenings werden ons met vertraging bezorgd. Er waren lekken en er circuleerden geruchten over personen.

Er zijn echter een aantal feiten aan het licht gekomen die ons in de toekomst kunnen inspireren.

De crisis was het gevolg van een collectieve disfunctie van de voedselketen en werd waarschijnlijk versterkt door het landbouwsysteem dat in één landsgedeelte overheerst. Wij beschikken voortaan over extra middelen of kunnen erin voorzien om dat te verhelpen.

Ik dank de commissieleden voor het gepresteerde werk en voor hun hoffelijkheid, de enkele ogenblikken van spanning niet te na gesproken. Ik dank de ondervoorzitters en de rapporteurs, de deskundigen Van Hoof en Morlet, de secretarissen van de commissie en al het personeel dat vaak tot in de kleine uurtjes met ons doorwerkte.

De dioxinecrisis behoort voortaan tot het verleden, ook al zijn er nog naweeën. In het Chinees zijn er twee ideogrammen voor het woord "crisis" ; ze betekenen "gevaar" en "gelegenheid". Die ambivalentie is niet zonder betekenis. Mogen wij er lessen uit trekken voor de toekomst. (*Applaus op vele banken*)

De heer **Paul Tant** (CVP) : Ik wil eerst mijn verontwaardiging uiten over het feit dat het een uur heeft geduurd voor de regering althans fysiek aanwezig was. Van enige intellectuele aanwezigheid lijkt geen sprake. De minister toont slechts weinig interesse.

Reeds voor de verkiezingen was er eensgezindheid omtrent de oprichting van een onderzoekscommissie. Guy Verhofstadt wilde zelfs tot "op het bot gaan". De commissie werd op 11 juli opgericht. De aanduiding van de rapporteurs en de samenstelling van het bureau gebeurde zonder te steunen op een consensus. Het bleek een valse start te zijn. De commissie begon haar werkzaamheden pas in september, maar van de vakantie werd geen gebruik gemaakt om de werkzaamheden voor te bereiden. De commissie kreeg de inlichtingen slechts bij mondjesmaat. Bovendien bleek de geestdrift ver zoek. Men zou alles "low profile" spelen, zeker indien de regering niet werd verontrust.

Mevrouw **Yolande Avondroodt** (VLD) : Wie heeft dan wel dergelijke uitspraken gedaan ?

De heer **Paul Tant** (CVP) : Het gaat om mensen van uw politieke familie, maar ik zal op deze plaats geen namen noemen.

De heer **Charles Michel** (PRL FDF MCC) : Wij hebben zopas de eerste insinuatie van de heer Tant gehoord. Er zullen er nog volgen. Ik zou echter graag weten wie hij met die ernstige uitlatingen beoogt. Zijn optreden is onverantwoord en het Parlement onwaardig.

De heer **Paul Tant** (CVP) : De heer Michel had er beter aan gedaan de commissiewerkzaamheden van nabij te volgen. Hij zou er trouwens goed aan doen zich op één lijn te zetten met de leden van zijn fractie. De meerderheid heeft van in het begin de commissiewerkzaamheden gekortwiek.

De heer **Peter Vanvelthoven** (SP) : De meerderheid heeft helemaal niet alleen beslist over de duurtijd van de dioxinecommissie. Ik heb terzake vaak een eigen voorstel geformuleerd. De heer Tant moet zijn stellingen nuanceren.

De heer **Paul Tant** (CVP) : De klassieke verhouding tussen meerderheid en oppositie was steeds aanwezig. Zo konden een aantal periodes of spelers in de dioxinecrisis niet worden gehoord, was er geen kritisch woord op de nieuwe regering en was de eindstemming een duidelijke meerderheid-oppositie stemming.

De heer **Charles Janssens** (PS) : Ik ben het beu dergelijke uitlatingen te moeten aanhoren. Voor de laatste keer zeg ik in mijn hoedanigheid van commissievoorzitter, dat ik de indruk heb dat alle politieke fracties voldoening hebben gekregen met betrekking tot de getuigen die zij, ongeacht hun politieke kleur, wilden horen. Als sommige getuigen niet werden gehoord, dan ligt dat misschien aan het feit dat zij weinig te vertellen hadden.

Ik denk dat de heer Tant een idee-fixe heeft en dat hij met alle mogelijke middelen tracht te bewijzen dat mensen die in juli aan het bewind zijn gekomen, verantwoordelijk zijn voor de crisis die eind mei is ontstaan.

Toen wij de onderzoekscommissie hebben geïnstalleerd, was het niet onze bedoeling de regering te controleren – dat is de taak van de vaste commissies – maar om te onderzoeken wat er voordien was gebeurd.

Het spreekwoord zegt dat macht verslijt, maar ik stel vast dat vooral degenen die niet meer aan de macht zijn, verslijten. (*Applaus*)

De heer **Gerolf Annemans** (VL.BLOK) : Niet alle mogelijke getuigen werden gehoord, zeker niet alle journalisten die wilden getuigen. De lijst van getuigen die ik indiende werd in 't geheel niet uitgeput.

De heer **Paul Tant** (CVP) : Wij stelden voor bepaalde firma's en een communicatiedeskundige te horen. Daarop werd niet ingegaan. Ons voorstel om alle politici op het laatste te horen werd meerderheid tegen minderheid weggestemd. Ik betreur die houding van de huidige coalitie.

Mevrouw **Yolande Avondroodt** (VLD) : Het lijstje dat de heer Tant nu voorlegt, was praktisch onuitvoerbaar. Nu werd al 90 procent van de tijd aan hoorzittingen gewijd in plaats van meer aandacht te schenken aan de aanbevelingen.

De heer **Paul Tant** (CVP) : Ik wil vooral benadrukken hoe telkens meerderheid tegen minderheid werd beslist. De eindstemming was een consecratie van wat gedurende de ganse onderzoekscommissie als een rode draad aanwezig was ; de totale onwil om ook maar één kritisch woord te uiten op de huidige meerderheid. Het verslag geeft een verhelderend relaas van het verloop van de crisis. De conclusies zijn eerder een gecharmeerde synthese van de feiten. De verantwoordelijkheden van de administratie worden duidelijk omschreven, maar die van de huidige regering worden omzeild. Intussen wordt naar ministers die niet tot de huidige meerderheid behoren, met modder gegooit. Dat geldt voor de ministers Dehaene en Pinxten. Wij distantiëren ons dan ook van die werkwijze.

De aanbevelingen zullen moeten leiden tot een grotere waarborg inzake voedselveiligheid. Het verslag vertoont evenwel hiaten onder meer om de meningsverschillen binnen de meerderheid toe te dekken. Bovendien werden de commissiewerkzaamheden onvoldoende voorbereid en moest vaak overhaast worden gewerkt.

Er werd nooit een echte poging ondernomen om de werkelijke gezondheidsrisico's in te schatten : professoren en wetenschappers formuleerden hun inzichten naast elkaar. Ook in deze onderzoekscommissie stonden *believers*, Agalev-Ecolo, en *non-believers*, PRL, tegenover elkaar. Dat fundamenteel meningsverschil binnen de meerderheid heeft blijkbaar belet dat men tot een eenheidsvisie kwam.

Het opstellen van lijsten van getuigen, het voorbereiden van vragen en het opstellen van conclusies gebeurde veeleer volgens het "elk wat wils"-principe dan vanuit een gemeenschappelijke probleemstelling en strategie.

In de aanbevelingen wordt nauwelijks stilgestaan bij het informatie- en communicatieprobleem, ondanks de talloze suggesties inzake informatiebestanden en inzake een geloofwaardiger communicatiebeleid. Het Agentschap zou snel over de nodige geloofwaardigheid moeten beschikken.

Bij de conclusies werd te overhaast te werk gegaan en te veel uitgegaan van de hersenspinsels van één van de rapporteurs. Naar niet-meerderheidspartijen werd niet meer geluisterd. Zodoende werden sommige besluiten niet getrokken.

Wij betreuren ten slotte dat de commissie niet inging op onze herhaalde suggestie om ook even stil te staan bij de rol van de media in het verloop van de crisis.

Het verloop en de aanpak van de dioxinecrisis voor 13 juni wordt vrij duidelijk beschreven en geëvalueerd. De commissie gaf echter een zeer onvolledig antwoord op de vraag hoe de crisis tot haar uiteindelijke omvang kon uitgroeien.

In haar aanvangsperiode werd de crisis door zowat iedereen onderschat. Blijkbaar wilde men de tracering en blokkering van besmette bedrijven achter de rug hebben voor de communicatie naar het ruimere publiek. Die werd echter doorkruist door de berichtgeving, waardoor de eerste communicatie onsamenhangend was, wat de ongerustheid deed toenemen.

De crisis evolueerde snel tot een politieke crisis, door het ontslag van de bevoegde ministers, dat rechtstreeks werd uitgelokt door de grotendeels geënceneerde overhandiging van het rapport-Destickere aan Dehaene, onder het oog van de media.

Het initiatief om het rapport-Destickere in handen te krijgen ging uit van toenmalige senator Verhofstadt zelf en niet van de heer Destickere. Over het verdere verloop van de feiten na het verkrijgen van het rapport werd grondig overlegd met de reclameadviseur van de VLD, om tot een optimaal electoraal gebruik ervan te komen.

Men probeerde dit echter krampachtig te verbergen. De heer Slangen kon het echter niet laten zijn rol te onderstrepen, waardoor tegenstrijdigheden met het verhaal van de heer Verhofstadt aan het licht kwamen.

Verder is er de encensering rond de overhandiging van het dossier door de heer Verhofstadt aan toenmalig eerste minister Dehaene. Verhofstadt verklaarde dit op maandagavond 31 mei te willen doen. Slangen beweerde dat er beslist was dat dit pas op dinsdagochtend zou gebeuren.

Het rapport werd volgens ons electoraal strategisch gebruikt in overleg tussen de heren Slangen en Verhofstadt. Het georganiseerde scenario moest leiden tot het ontslag van de bevoegde ministers. De rol van de heer Slangen moest zoveel mogelijk geminimaliseerd worden. Vandaar zijn arrogante houding in de commissie op het moment dat hem precieze vragen werden gesteld.

Het electoraal gebruik van het dossier heeft het verloop van de crisis beïnvloed. De dramatisering van de toestand heeft de sociaal-economische gevolgen versterkt. We mogen hieraan in onze conclusies niet voorbijgaan.

Een significante voorkennis of misbruik van dit dossier kan niet worden aangetoond. Het gebruik ervan kan echter niet ontkend worden.

Ook de ministers Gabriëls en Aelvoet hebben het verloop van de crisis beïnvloed. De warrige communicatie over een eventuele tweede besmettingsbron heeft de Europese Commissie doen twijfelen aan de eenmaligheid van de contaminatie en heeft haar gestrengheid versterkt. De rol van deze excellenties in het verslag verzwijgen is onaanvaardbaar. Niettemin werden de amendementen die hun rol reveleerden door de meerderheid van de tafel geveegd en werd er in het verslag geen melding van gemaakt.

We kunnen besluiten dat de commissie laattijdig uit de startblokken is gekomen. De getuigenissen, die wel verhelderend waren, vielen in de beginperiode onredelijk lang uit. Er werd daardoor onvoldoende tijd uitgetrokken voor de conclusies, de aanbevelingen en de verantwoordelijkheden. De meerderheid leek reeds een scenario afgesproken te hebben.

De vaststellingen en de verantwoordelijkheden hebben een exclusief meerderheidskarakter, aangezien de crisisperiode niet integraal mocht worden overschouwd. Deze kortzichtigheid lag mee aan de basis van onze tegenstem in de commissie.

De meerderheid zal nog steeds niet bereid zijn haar evaluatie te vervolledigen, wat ons verplicht ons stemge-

drag ook in de plenaire vergadering aan te houden.
(*Applaus van de CVP*)

De heer **Luc Paque** (PSC) : De historicus en de onderzoeksrechter werken met vergelijkbare methodes. Hun benadering is objectief, maar het doel van de benadering is verschillend. De historicus wil dat diep over heden en toekomst wordt nagedacht, terwijl de onderzoeksrechter de verantwoordelijken voor een bepaald feit wil aanwijzen.

Als leden van een onderzoekscommissie was het onze plicht de documenten en de getuigenissen objectief te beoordelen. We moesten tevens een nieuwe beheersmethode uitwerken en de verantwoordelijkheden vaststellen.

Beschikken wij over de nodige onafhankelijkheid om te kunnen oordelen ? Wij zijn in geen geval – en daarin verschillen we van de onderzoeksrechter en de historicus – de neutrale derde die eerlijk kan objectiveren. Onze ondervragingen en onze besprekingen zijn partijdig en berekenend.

Hoe kan het ook anders ?

De dioxinecrisis, die niemand onberoerd liet en iedereen bewust maakte van het belang van de voedselveiligheid, moest worden blootgelegd.

Maar de verkiezingscampagne was sterk partijpolitiek gekleurd, en sommigen hebben getracht die partijdige stempel op onze werkzaamheden te drukken.

Hoe kan men tot zo objectief mogelijke conclusies komen waar iedereen zich kan achter scharen, wanneer degenen die gisteren in de oppositie zaten, nu deel uitmaken van een regering die veeleer blauw dan rood kleurt ?

De voedselcrisis heeft de kiezer terecht beroerd, maar de politieke klasse, die volop aan het herverkavelen was, heeft ze als voorwendsel aangegrepen om verandering te bepleiten.

Guy Verhofstadt is daarvan het symbool : hij werd de nieuwe witte, of beter, blauwe ridder nadat hij de toenmalige eerste minister een document overhandigde dat nuttig was om de crisis te bestrijden, maar dat geen enkel wetenschappelijk element bevatte dat het overdreven wantrouwen bij de bevolking wettigde !

De voedselcrisis draaide al snel uit op een partijpolitiek scenario waarvan de commissie een verlengstuk is geworden. Dat is de reden waarom ik mij over de hoofdstukken "vaststellingen" en "verantwoordelijkheden" van het verslag heb onthouden.

De wil van de meerderheid om tot een zo groot mogelijk politiek draagvlak te komen, is een onaanvaardbare toewijding en tast de geloofwaardigheid van het verslag aan.

In die zaak heeft de regering een januskop.

De meerderheid heeft er alle belang bij de Belgische bevolking in de waan te laten dat de vorige regering niet in staat was de crisis te beheersen.

Hoe geloofwaardig zijn die verklaringen wanneer diezelfde regering tegelijkertijd ten aanzien van de Europese instanties de idee verdedigde dat de Belgische regering al in maart 1999 de crisis als een goede huisvader beheerde door het voorzorgsprincipe toe te passen en door alles in het werk te stellen om de volksgezondheid te beschermen ?

Het meest schijnheilige is echter dat enkel de regering dat toegeeft, terwijl wij in het Parlement moeten knokken opdat één van die principes zou worden erkend.

Die schijnheilige houding is duidelijk aan het licht gekomen toen men de huidige ministers heeft gevraagd wat zij van die dubbelzinnige verklaringen vonden. Volgens hen zouden er twee werkelijkheden zijn : de feitelijke werkelijkheid en de juridische werkelijkheid. Dat is onjuist. Er is maar één werkelijkheid, namelijk de feiten en het recht dient om daaraan een interpretatie en een juridische betekenis te geven.

De informatie werd inderdaad te laat doorgespeeld en de voortgangscontrole bij de besturen en de kabinetten was niet altijd optimaal.

Kan de verantwoordelijkheid voor het beheer van de dioxinecrisis op één enkele persoon of instantie worden afgewenteld ?

Volgens mij verklaren een hele reeks individuele tekortkomingen de vertraging waarmee werd opgetreden, die sommigen ten onrechte aan een doofpotoperatie toeschrijven.

Nu moeten we vooral werk maken van een regeling voor de toekomst. De commissie heeft in dat kader belangrijk werk verricht.

Dankzij de publiciteit die onze werkzaamheden kregen, is de bevolking beter het belang van voedselkwaliteit en -veiligheid gaan beseffen.

Wij betreuren dat bij de bespreking van het wetsontwerp betreffende de oprichting van een Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid met de conclusies van onze werkzaamheden geen rekening werd gehouden.

De dioxinecommissie kon terzake geen goed werk leveren omdat de meerderheid geheel arbitrair vaststelde dat het voedselagentschap al op 1 januari 2000 moest worden opgericht. Toch is het agentschap nog altijd niet actief.

De regering heeft de commissie geen tijd gegund voor het syntheseswerk en haar verplicht tussentijdse aanbevelingen, die per definitie tekortschieten, te formuleren.

De commissie werd op twee manieren in haar besluiten beïnvloed. Om te beginnen door de voorafgaande actie van de regering die bepalend was voor haar werkbasis, en vervolgens door de publicatie van het Europees Wetboek over de voedselveiligheid en door een mededeling van de Commissie over de toepassing van het voorzorgsprincipe.

De notie voorzorgsbeginsel is voor ons essentieel omdat het bepaalt hoe het risico moet worden ingeschat. Dat principe moet in elke fase van de risicoanalyse aanwezig zijn. Zodra is vastgesteld dat een verschijnsel gevaarlijke gevolgen kan hebben maar het risico niet met voldoende zekerheid wetenschappelijk kan worden omschreven, moet het voorzorgsbeginsel spelen omdat de gezondheid van de consument op het spel staat.

De moeilijkheid met de toepassing ervan is dat het een methode betreft waarvan de criteria nog moeten worden gedefinieerd.

Europa werkt eraan, maar wij moeten in dat debat een offensieve houding aannemen.

De dioxinecrisis is symptomatisch voor de moeilijkheid van het beoordelen van het risico. Die crisis is nieuw en de tolerantiegrenzen zijn niet vastgesteld.

Onze ervaring moet de debatten op Europees niveau inspireren.

Ik begrijp niet waarom België de opgedane kennis niet benut om inzake het voorzorgsprincipe de uitwerking van EU-normen te bespoedigen.

Wie het verleden analyseert, bereidt vooral de toekomst voor. Sommigen misbruikten de commissie om een politiek proces te voeren. Dat was een strategische fout, aangezien onze werkzaamheden daardoor minder zichtbaar werden, wat zich ook in de onnauwkeurige aanbevelingen weerspiegelt.

Mijn algemene indruk is echter positief. Bepaalde aanbevelingen zijn te algemeen, maar uit respect voor de landbouw en de gezondheid van de burgers zal ik voor hun verwezenlijking ijveren. (*Applaus bij de PSC en de CVP*)

De heer **Gerolf Annemans** (VL. BLOK) : De dag na het verschijnen van het verslag verklaarde de heer Desticckere in de pers dat het dioxinerapport hem koud liet. Dat geeft de sfeer van nutteloosheid weer waarmee de commissie haar werkzaamheden afsloot. Dat komt omdat de commissie aan de essentie, namelijk dat we naar een politieke crisis zijn gegaan, voorbij is gegaan.

Desticckere schrijft in zijn beruchte nota van 27 april 1999 : hou het stil, alles is reeds achter de rug. Toch evolueerde de dioxinekwesitie naar een politieke crisis van belang. Hoe kon dat ? De moeder van alle verkiezingen verklaart dit openspatten van de dioxinezaak. De strategie van de huidige coalitie bestond erin de crisis en nadien de parlementaire onderzoekscommissie te politiseren. Die onderzoekscommissie moest er komen omdat toenmalig premier Dehaene dit zelf had aangekondigd. Zonder het te weten of te willen heeft hij zo zelf de zaak opgeblazen tot buitengewone proporties. De nieuwe premier, Verhofstadt, was eigenlijk geen voorstander van een onderzoekscommissie, maar kan die aankondiging van Dehaene niet ongestraft ongedaan maken. In dit opzicht sluit ik mij aan bij het beeld van de heer Tant, dat er een commissie is gekomen met een handrem. Elk onderzoek naar de politieke achtergronden van de crisis werd uitgesloten.

Nog vóór de verkiezingen moest de politieke druk van de ketel worden gehaald. Dehaene beging daarbij twee vergissingen : de belofte van een onderzoekscommissie en het ontslag van twee ministers. Twee daden waardoor de druk eerder toenam. De dimensies van de crisis zijn het gevolg van de politisering ervan en dat heeft alles te maken met wat Verhofstadt heeft gedaan. Door die politieke aspecten niet te onderzoeken is deze commissie de meest nutteloze ooit geworden.

De heer **Peter Vanvelthoven** (SP) : De heer Annemans zegt dat het ontslag van de ministers heel de zaak heeft gepolitiseerd. Ik meen mij te herinneren dat het Vlaams Blok in juni nochtans hard heeft geroepen om dit ontslag.

De heer **Gerolf Annemans** (VL. BLOK) : Dat klopt. Maar had ik toen geweten wat ik nu weet, dan had ik anders gereageerd. De rol van de VLD in de politiseringsmanoeuvres is zeer groot. De media hebben daar gretig op ingespeeld.

Mijn kritiek op de werking van de commissie betekent niet dat we niet zouden geïnteresseerd zijn in de volksgezondheidsaspecten die uit de werkzaamheden zijn gebleken. Maar dat is niet de kern van de zaak.

Zonder politieke crisis hadden wij ook geen onderzoekscommissie gehad. De aanbevelingen van de commissie

in verband met volksgezondheid hadden ook enkele experts kunnen opstellen.

De politieke crisis draaide rond enkele personen – Dehaene, Verhofstadt/Slangen, Destickere – en een perslek. Ik had journalisten willen ondervragen om achter de waarheid te komen en te weten wie de politieke crisis op gang heeft gebracht.

De eerste actor is Jean-Luc Dehaene, die de crisis vergrootte door het ontslag van twee van zijn ministers. Hij dacht zo de stoom van de ketel te halen, maar heeft in feite de indruk versterkt dat het wel degelijk om iets heel ernstig ging. Uit zijn ondervraging bleek dat hij met Verhofstadt niet alleen over de nota-Destickere heeft gesproken. Het bleek vooral te gaan om beeldvorming en de verkiezingssfeer. Hij vreesde de polemiek. Na zijn ondervraging was het voor niemand duidelijk waarom hij eerst beide ministers op hun post liet en na vierentwintig uur van mening veranderde.

De politieke manoeuvres van Verhofstadt kennen blijkbaar geen grenzen. Uit de ondervraging van Dehaene blijkt duidelijk dat de actie van Verhofstadt met de nota-Destickere zuiver politieke bedoelingen had. De huidige premier had helemaal niet de bedoeling een grootse daad als staatsman te stellen om de volksgezondheid te vrijwaren. Zijn raadgever Slangen heeft Verhofstadt op een cruciaal moment gestuurd om de timing van het uitbrengen van de nota zo politiek interessant als mogelijk te maken. Ondertussen blijft Verhofstadt bij hoog en laag beweren dat zijn onthulling van de nota-Destickere niet gebeurd is op instigatie van Slangen. Hij liegt dus eens te meer.

Waarom waren de vragen aan Slangen zo vervelend ? Omdat ze zouden kunnen onthullen dat er politieke spelletjes werden gespeeld ? Niemand zou dat Verhofstadt kwalijk hebben genomen, maar hij wil dat verborgen houden. Hij wil zich blijven uitgeven voor iemand die alleen maar de volksgezondheid wilde dienen.

De derde hoofdpersoon is Destickere, die onder ede een verklaring aflegde en ze dan per fax wijzigde. Reeds eind maart – begin april sprak hij landbouwers over een crisis die op komst was, met een instorting van de varkensprijzen. Alleen waar hij dat moest vertellen, bij Volksgezondheid, zweeg hij. Bij de landbouwers liep hij te kletsen. Pas toen minister Colla zijn cumulatieverbod bevestigde, bleek Destickere bereid verklaringen af te leggen. Sommigen opperden zelfs dat het hele perslek en het reuzelek naar Verhofstadt enkel dienden om de kosten van de verzekeringen naar de overheid door te schuiven. De talrijke perslekken, die zich eind mei – begin juni hebben voorgedaan, zijn nog in een ander opzicht belangrijk. Ze hebben gezorgd voor een enorme

druk, vooral als men rekening houdt met de nabijheid van de verkiezingen van 13 juni.

Over een aantal fundamentele aspecten inzake de noodmaatregelen van Colla en Pinxten in volle dioxinecrisis, heeft de commissie zelfs geen vragen gesteld. Nochtans zou dit de kern van het probleem hebben geraakt. Maar aan die kern is de commissie helemaal voorbijgegaan.

De conclusies van de commissie zijn niet meer dan een berg papier over dioxinebeheersing, met een aantal technische opmerkingen. De lessen die we er voor de toekomst zouden kunnen uit trekken, zijn onbestaande.

Zelfs aan het gestuntel van de nieuwe excellenties Gabriëls en Aelvoet mocht geen paragraafje worden gewijzigd, hoe onschuldig opgesteld ook.

Wij hebben geen enkele reden om ons te scharen achter de teneur van dit rapport. Met de aanbevelingen hebben wij geen probleem, maar wel met het feit dat dit rapport de boodschap van Verhofstadt is geworden. (*Applaus bij het Vlaams Blok*)

Mevrouw **Colette Burgeon** (PS) : In het kader van de besprekingen over de oprichting van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen stelde ik een aantal opeenvolgende tekortkomingen aan de kaak die de algemene indruk van een grote lichtzinnigheid en zelfs van onverantwoordelijkheid hebben gewekt.

Een en ander kreeg concreet gestalte in de onderdelen verantwoordelijkheden en tekortkomingen en de aanbevelingen van het verslag.

Als men een herhaling van zo'n crisis wil voorkomen, moet men volgende elementen in aanmerking nemen.

Er was in de eerste plaats sprake van een collectief falen. Behalve de tekortkomingen in de particuliere sector dragen ook de besturen een zware verantwoordelijkheid.

DG4 heeft DG5 niet ingelicht, DG5 beschikte niet over de nodige instrumenten en heeft nagelaten de Europese Commissie in te lichten. Het IVK wordt in het verslag evenmin ontzien. Men verwijt het een slechte strategie, een gebrekkige informatie en onwettige praktijken.

De AEWI heeft een inschattingsfout gemaakt.

Wat moet men denken van de werking van die diverse besturen ? Hun methoden zijn te bureaucratisch, er is geen interne of externe communicatie, en eenieder verschuilt zich achter zijn beperkte bevoegdheid. Heel het systeem is log en weinig doorzichtig.

Dat moet dringend worden verholpen.

Dokter Destickere heeft in heel die zaak een doorslaggevende rol gespeeld. Hij maakte zich schuldig aan ernstige tekortkomingen en cumuleerde verscheidene functies, maar maakte vooral het belang van de volksgezondheid ondergeschikt aan particuliere belangen.

Onze commissie legde de vinger op de politieke verantwoordelijkheden uit het oogpunt van de twee betrokken ministeriële kabinetten. Voor wie tussen de regels leest, is de boodschap echter duidelijk.

De kabinetten van Landbouw en Volksgezondheid dragen een grote verantwoordelijkheid. De sterke Boerenbondlobby heeft druk uitgeoefend, wat verklaart dat minister Pinxten te laat heeft gereageerd. Bovendien verscherpte dat lobbywerk nog de onenigheden op het departement en werkte het de belangenvermenging in de hand.

De aanbeveling 2.5.2. bevestigt die stelling, aangezien ze niet door alle commissieleden wordt verdedigd.

Eigenlijk wordt in die aanbeveling de onbezonnen wedloop naar een steeds hoger rendement, met alle gevolgen van dien, bekritiseerd. Door de "verticale" integratie en het opkopen van kleine ondernemingen door internationale groepen wordt de hele voedselketen enorm kwetsbaar.

We mogen niet tot een voedselconsumptie met twee snelheden komen : producten met een kwaliteitslabel voor de goeiden en minderwaardige producten voor de anderen.

De overheid verliest de controle over het systeem. De consument weet niets. Dat gebrek aan transparantie komt de fraudeurs ten goede. Het toekomstige Agentschap voor de Voedselveiligheid zal terzake een fundamentele rol moeten spelen.

Benevens de responsabilisering van de producenten moet ook het risicobeheer op grond van het voorzorgsprincipe worden gewaarborgd.

De heer **André Smets** (PSC) : Hoe verklaart u de plannen voor het vestigen van een kwekerij voor een miljoen kippen in Chapelle-lez-Herlaimont, terwijl op het stopzetten van de wedloop naar intensieve landbouw wordt aangedrongen ?

Mevrouw **Colette Burgeon** (PS) : Dat plan bestaat inderdaad, maar de meningen zijn verdeeld. Wij zullen zien. Ondertussen blijf ik, en ik veronderstel ook mijn fractie, de verbetering van de voedselkwaliteit nastreven.

Het schandaal van de dioxinekippen is in feite het resultaat van een gemeenschappelijk landbouwbeleid dat de landbouwers ertoe aanzet steeds meer te produceren. Vanaf nu moet kwaliteit primeren op kwantiteit.

Het lijkt ons menselijk een keurmerk "Europese Unie" in te voeren, een gemeenschappelijk controlesysteem van de voeding in elke lidstaat in te stellen en de controlebevoegdheden van de Commissie uit te breiden. Die laatste moet een aangepaste wetgeving uitwerken, het onderzoek intensiveren en betrouwbare controlemethodes bevorderen.

Het systeem moet gericht zijn op de kwaliteit van de landbouw en van het milieu. Maar men zal moeten aanvaarden dat daarmee kosten gepaard gaan. Ik wens dat de belangrijke aanbevelingen van het verslag uitwerking krijgen. Mijn fractie zal er aandachtig op toezien. *(Applaus bij de PS, de SP en de PRL FDF MCC)*

Mevrouw **Yolande Avontroodt** (VLD) : Dit debat had de bekroning moeten zijn van het werk dat de commissie heeft geleverd. Voor de heer Tant was dat echt niet het geval. Het discours van de heer Annemans was zoals we het verwacht hadden, maar de heer Tant herkennen we helemaal niet in zijn discours.

Hij is volledig negatief ten aanzien van het eindrapport van een commissie waaraan hij constructief heeft meegewerkt. De CVP heeft maar afgehaakt toen we voorstelden dat de testen hadden moeten gebeuren door de administratie zelf. Toen deed de politiek haar intrede. Zeggen dat de CVP niet langer mee kon gaan, omdat de verantwoordelijkheid van de minister Gabriëls en Aelvoet niet mocht worden besproken, is de zaak omdraaien. De CVP heeft de politiek in de commissie binnengebracht.

De heer **Paul Tant** (CVP) : Mevrouw Avontroodt heeft het verkeerd voor. Over de verantwoordelijkheid van de administratie van Landbouw en Volksgezondheid bestond er wel degelijk consensus. Maar over de politieke verantwoordelijkheid was er geen eensgezindheid.

Onze amendementen werden genegeerd, omdat men besepte dat de CVP de problematiek van de eindverantwoordelijkheid niet uit de weg wou gaan.

Mevrouw **Yolande Avontroodt** (VLD) : Ik zou deze discussie kunnen besluiten met te vragen of de CVP het punt over DG4 heeft goedgekeurd. Dat heeft ze niet willen doen.

Deze voedselcrisis is een merkwaardige crisis, door het tijdstip waarop ze ontstond, de behandeling in de media, de chaos in het begin en de exorbitante maatregelen. De

economische gevolgen stonden niet in verhouding tot de risico's voor de volksgezondheid.

Het tijdstip heeft geen invloed gehad op de contaminatie, wel op de crisis. De aanvankelijke minimalisering heeft de indruk gewekt dat er een doofpotoperatie aan de gang was.

In de aanbevelingen staan wel degelijk de crisiscommunicatie en het crisismanagement vermeld. Dat zijn belangrijke punten, die in het bedrijfsleven worden erkend : men moet de waarheid zeggen, snel communiceren en een onafhankelijke crisismanager aanstellen. Omdat noch Landbouw, noch Volksgezondheid een expertencommissie aanstelden was er een totaal gebrek aan communicatie. Pas met de komst van minister Van den Bossche werd een strategie uitgebouwd. Daarnaast was er een jaren oud structureel probleem in de administratie Landbouw en Volksgezondheid. Precies dat lag aan de basis van de voedselcrisis.

Het bureaucratisch handelen had onbetwistbaar nefaste gevolgen. Als er al een les uit te trekken is voor de ambtenaar is het wel deze : men mag zich nooit te strikt houden aan het bureaucratisch schema.

De commissie besteedde 90 procent van de tijd aan hoorzittingen en 10 procent aan de conclusies. Dat is een wanverhouding.

Ik heb het nu over de disfuncties binnen het IVK. Het wetsontwerp uit de vorige legislatuur kreeg geen uitvoering, net zo min als de aanbevelingen van de commissie Vleesfraude. De disfuncties blijken ook overduidelijk uit het artikel in *Knack* van vorige week.

De VLD wil het systeem van de DMO's niet afschaffen, maar cumulatie en belangenvermenging moeten worden vermeden.

De rol van de verbindingsman, de heer Cornelis, was onduidelijk. Hij had op het kabinet alle verantwoordelijkheden voor het dossier op zich genomen en vertrouwde daarbij alleen op zijn eigen kennis. Dat heeft het bepalen van de juiste strategie ongetwijfeld vertraagd.

De heer **Peter Vanvelthoven** (SP) : Men moet weten wat men wil. Deze regering pleit voor het afschaffen van de kabinetten en voor de rechtstreekse samenwerking met de administratie. Er was een rechtstreekse samenwerking tussen de minister en het IVK. Er was tevens een verbindingsman, met een precieze taakomschrijving, die zijn opdrachten kreeg van het IVK. Ik volg uw redenering over de verbindingsman als oorzaak van de crisis niet. Uw tussenkomst ontgoochelt mij omdat u stelt dat de doofpottheorie niet kan uitgesloten worden.

Mevrouw **Yolande Avondroodt** (VLD) : Ik heb vermeld dat dit wel op het netvlies van de publieke opinie ingebrend is.

De heer **Peter Vanvelthoven** (SP) : U maakt niet duidelijk dat de parlementaire onderzoekscommissie de doofpottheorie onderuit haalde.

De heer **Paul Tant** (CVP) : De commissie was het daarover eens, maar dat blijkt niet uit het verslag.

Mevrouw **Yolande Avondroodt** (VLD) : Die indruk van een doofpotoperatie was te wijten aan de onhandige communicatie. De verbindingsman heeft in commissie zelf gezegd dat hij de minister adviseerde en heel het dossier beheerde. Hij nam dus ruimere taken op zich dan die van boodschapper.

Fundamentele veranderingen zijn nodig, omdat bepaalde schakels uit de voedselketen niet werden gecontroleerd en omdat er disfuncties waren bij een gebrekkige samenwerking tussen de verschillende inspectiediensten. Het Federaal Voedselagentschap moet volledig worden gerealiseerd. Dit moet grondig worden voorbereid want het brengt verregaande bewijzen met zich mee. Het oprichten en erkennen van externe controleorganismen is essentieel voor de integrale ketenbewaking. Risicobeheer, informatie- en personeelsmanagement zijn belangrijke aanbevelingen van de onderzoekscommissie. Daarnaast moet ook een crisisdraaiboek worden opgesteld en moet de meldingsplicht worden uitgebreid.

De economische schade is groter dan die aan de volksgezondheid. De rapporteur zei terecht dat 90 procent van de dioxine-inname geschiedt via voedsel en niet via inhalering. Er moet een epidemiologische studie komen op Europees niveau en de toxicologen moeten een betere opleiding krijgen.

De discussie over de agroindustrie was verrijkend. Het nulrisico bestaat niet. In geval van crisis is het impact groter, maar er is ook een betere controle mogelijk. In Vlaanderen is er meer intensieve landbouw, wegens het plaatsgebrek en ook om economisch te overleven. Bepaalde sectoren van de intensieve landbouw, zoals de kalverveeteelt en de tomatenteelt, hebben zelf gezorgd voor een kwaliteitslabel.

Aan het aspect verzekeringen werd te weinig aandacht besteed. Er zijn geen wettelijke verplichtingen voor verzekeringen tegen calamiteiten. De EU heeft nochtans een productaansprakelijkheidswetgeving. Elke lidstaat heeft een lijst opgesteld met producten die voor vergoeding in aanmerking komen. De niet-verwerkte landbouwproducten komen echter niet voor op de Belgische lijst. Er moet in België nog veel wetgevend werk gebeuren.

De dioxinecrisis heeft ons bewust gemaakt van de praktijken van de landbouw de agroindustrie en de voedselproductie. Het heeft ons ook bewust gemaakt van de kwetsbaarheid van onze voedselketen. De besluiten inzake de verantwoordelijkheden zijn niet lichtzinnig. Ik betreur de reactie van voormalig minister Pinxten, maar ook de kritiek als zou dit verslag te mild zijn. De objectiviteit stond voorop. De laatste pagina's van het verslag zijn politiek gekleurd. Dat valt te betreuren. Iedereen stond achter de oprichting van de commissie en schaarde zich achter de aanbevelingen.

Dit is een rechtvaardig verslag. Met Julius Caesar zeg ik : "spaar de deemoedigen en versla de trotsen". Dat is wat dit verslag doet. *(Applaus)*

De heer **Robert Denis** (PRL FDF MCC) : Men kan zich afvragen of het resultaat van dat onderzoek wel in verhouding staat tot de energie die de commissieleden en de diensten van de Kamer eraan hebben besteed. Die vraag kan maar pas echt worden beantwoord wanneer de besluiten eindelijk in een reorganisatie van de sector en de overheidsdiensten, die alle niet in staat zijn gebleken om doeltreffend en snel op de plotse bezoedeling van de voedselketen te reageren, uitmonden.

Het is belangrijk dat wij dankzij het geleverde werk kunnen beslissen wat moet worden ondernomen om te voorkomen dat dergelijke crises zich opnieuw zouden voordoen. Het is pas wanneer de regering er met behulp van een kaderwet in slaagt een doeltreffendheid Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen op te richten, dat men zal kunnen beweren dat de dioxinecommissie tot iets zal hebben gediend. Is dat niet het geval, dan zal al dat werk nutteloos zijn geweest.

Die crisis had zich met een van de vele andere verontreinigende stoffen kunnen voordoen. De belangrijkste vaststelling van de commissie is dat sommigen er voortdurend op uit zijn zoveel mogelijk winst te maken, dat de opspoorbaarheid te wensen overlaat, dat men in de productieketen te weinig zorgvuldigheid aan de dag legt, dat het beleid onvoldoende doorzichtig is, dat de besturen te weinig communiceren en samenwerken, dat de media en de consumenten onvoldoende geïnformeerd worden, dat er sprake is van belangenvermenging, dat geen samenhangend beleid met betrekking tot de afvalstoffen wordt gevoerd en dat de overheid onvoldoende doeltreffend werkt.

Wat moet men ondernemen om de veiligheid van de consumenten en de producenten van de voedselketen te waarborgen ? Wat niet goed functioneert, moet worden hervormd. Die hervorming is al aan de gang ; de regering heeft immers een kaderwet voor de oprichting van een Federaal Agentschap voor de veiligheid van de

voedselketen uitgewerkt en er werd al een oproep tot de kandidaten voor de leidende functies van die nieuwe instelling gepubliceerd.

Welke hervormingen zijn noodzakelijk ? Daarover moeten niet enkel de ministeriële kabinetten maar alle desbetreffende sectoren, de wetenschapslui, de openbare besturen en de consumentenorganisaties zich beraden. Een Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen opzetten zonder dat het advies wordt gevraagd van degenen die echt weten waarover het gaat, zou van bij de aanvang tot mislukken zijn gedoemd.

Een eerste mogelijkheid is het bestaande systeem geheel te vervangen door een nieuwe instelling die met alle aspecten van de voedselveiligheid wordt belast. Het is een dure oplossing die niet met de opgedane ervaring rekening houdt.

Een andere mogelijkheid bestaat erin de bestaande diensten te behouden en ze onder het toezicht van de minister van Volksgezondheid te plaatsen. Om hun efficiëntie te verhogen worden de diensten hervormd. Ten slotte wordt een orgaan opgericht dat de normen uitvaardigt, voor de coördinatie en de communicatie tussen de diensten zorgt en de voedselketen controleert.

De tussenoplossing is echter de beste. Eerst worden de bestaande diensten verbeterd en wordt een orgaan dat normen uitvaardigt, voor de coördinatie en de communicatie tussen de diensten zorgt en de voedselketen controleert, opgericht. Vervolgens, na rijp beraad, worden alle diensten in één instelling samengebracht.

De regering verkreeg een kaderwet, wat haar enorm veel macht geeft maar haar ook met verantwoordelijkheden belast. Ze zal weerstand moeten bieden aan de voorstanders van een rampzalige algemene hervorming die ons aan een nooit gekende onveiligheid zou blootstellen.

Een ondoordacht nastreven van drie doelstellingen houdt gevaren in.

Het eerste oogmerk is de opspoorbaarheid, die weliswaar onmisbaar is maar niet mag worden overdreven. Men mag de producent geen onnodige en onhoudbare verplichtingen opleggen.

Het tweede is de "zelfcontrole". Die vereist een mentaliteitsverandering van de betrokken ondernemingen.

Het derde is de totale veiligheid. Die kan niet worden gewaarborgd en bestaat dus alleen in theorie. Alsmaar vaker verschijnen echter onuitvoerbare Europese richtlijnen, uitgewerkt door eurocraten zonder voeling met de realiteit. Veiligheid blijft zoeken naar een compromis tus-

sen risicovermindering en haalbaarheid. (*Applaus bij de PRL FDF MCC*)

De heer **Peter Vanvelthoven** (SP) : Begin juni vorig jaar stond iedereen achter de oprichting van een onderzoekscommissie. Enkele maanden later werd deze al verguisd. Blijkbaar ging men beseffen dat er geen spectaculaire onthullingen over een doofpotoperatie zouden komen.

De commissie werd eerder een waarheidscommissie, die feiten zou nagaan over chronologie en beheer van de crisis. De toenmalige ministers kregen er een recht op antwoord.

Na de verdeelde stemming bleek echter dat die waarheidscommissie niet in haar opzet was geslaagd. Dat betreurt ik ten zeerste.

Zelfkritiek mag ons niet vreemd zijn. De installatie van het bureau verliep moeilijk. Ik stel vast dat de drie Vlaamse oppositiepartijen nu afwezig zijn. Dit getuigt van een gebrek aan respect voor de meerderheid ; een verwijt dat door de oppositie doorgaans aan het adres van de meerderheid en de regering wordt geuit. De CVP verweet ons dat ze geen plaats had in het bureau, maar verloor uit het oog dat verslaggever en de eerste ondervoorzitter oppositieleden zijn.

De zware beschuldigingen aan het adres van minister Colla, die de loge zou hebben ingeschakeld om documenten van het IVK te vernietigen, werden nooit hard gemaakt. De bewuste getuige werd nooit gehoord. Ik hoop dat het parlementslid die beschuldigingen uitte, zich vooralsnog zal verontschuldigen.

Sommige getuigen werden hard aangepakt en werden nog voor het verhoor beschuldigd bepaalde fouten te hebben gemaakt. Dat zijn echte tekortkomingen van de onderzoekscommissie, die we moeten durven toegeven. Dat was de voorbode van de politisering.

De jammerlijke apotheose kwam er na de persconferentie. De tegenstemmen van de CVP hadden te maken met de zinsnede over de verantwoordelijkheid van het kabinet en departement Landbouw en niet met het niet – vermelden van premier Verhofstadt, zoals zij aanvoerden. Ook de houding van de VU heeft me ontgoocheld. Mevrouw Van de Casteele heeft ongetwijfeld goed werk geleverd. Nadat zij het hele verslag had goedgekeurd, heeft zij zich bij de eindstemming onthouden, naar haar zeggen omdat een hoofdstukje Aelvoet en Gabriëls ontbrak.

De uitspraken van minister Gabriëls over de slechte werking van de commissie betreurt ik ook. Hij heeft een rapport met belangrijke informatie in zijn bezit, dat hij echter

noch aan de VLD-commissieleden, noch aan de onderzoekscommissie heeft overgemaakt. Misschien heeft hij zodoende wel zijn eed gebroken, waarmee hij verklaarde de algehele waarheid te zullen meedelen.

De commissie stelde een evenwichtig rapport op over de feiten, het beheer van de crisis, het beleid, de verantwoordelijkheid en de tekortkomingen. De commissie heeft geen slecht werk geleverd, ook al werd er teveel aan politiek gedaan.

Wij mogen echter de essentie van de zaak niet uit het oog verliezen : de dioxinebesmetting ontstond door het optreden van de privé-sector, namelijk het mengen van giftig vet in diervoedsel. Daar ligt de verpletterende verantwoordelijkheid. Hoe de overheid daarop reageerde en de evaluatie van dat overheidsoptreden is het vervolg van die crisis. De overheid zelf treft geen schuld aan het ontstaan van de crisis.

De overheid heeft wel degelijk eind april – begin mei 1999 een strategie ontwikkeld. Sommigen met name premier Verhofstadt hebben beweerd dat de maatregelen die eind april werden genomen, namelijk het uit de rekken nemen van voedingsproducten, reeds begin april moesten genomen zijn.

Op dit punt zijn de verklaringen van Verhofstadt en Destickere tegenstrijdig. Eind april waren slechts drie analysesresultaten bekend. De analyses waren gevraagd door een particuliere firma. Er waren geen analyses gebeurd op leghennen en consumptie-eieren. Er werden wel bijkomende analyses gevraagd, verdachte bedrijven werden geblokkeerd en verdacht vlees werd getraceerd en in beslag genomen.

Men kan zich achteraf afvragen of de volgende stap, het opstellen van verdachte bedrijven door Landbouw, wel een goede strategie was. De lijsten kwamen er slechts traag en waren onvolledig. Eind mei kwam er bijkomende informatie en werd beslist kip- en ei producten uit de rekken te halen. De strategie in mei was gebaseerd op de elementen die toen voorhanden waren.

Ik maak mij geen illusies dat een andere strategie hier nadien niet evenzeer zou zijn bekritiseerd. Voor mij is duidelijk dat het overhandigen van de nota-Destickere aan de heer Verhofstadt een puur politieke stap was.

Mevrouw **Yolande Avondroodt** (VLD) : De rol van de heer Verhofstadt reduceren tot een zuiver politieke rol is onjuist. De heer Verhofstadt was, toen hij de nota-Destickere zag, een leek. In de nota stond dat de norm 1500 maal werd overschreden, dat het een zeer ernstige contaminatie was en dat het een probleem was voor de hele veeteeltsector. Nu zeggen dat de reactie van de heer Verhofstadt zuiver politiek was, is al te gemakkelijk. De

heer Tant heeft dat maandenlang willen aantonen, hij is er niet in geslaagd.

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : Ik ga akkoord met de opmerking dat Verhofstadt een leek was toen hij op de hoogte werd gebracht van de dioxineproblematiek. Ik herinner mij wel dat hij verklaard heeft in zijn interventie in de commissie, dat hij zich heeft laten bijstaan door een specialist van de onderzoekscommissie, waarvan de identiteit pas later is gebleken.

Mevrouw **Yolande Avondroodt** (VLD) : Die toelichting is er pas een week later gekomen.

De heer **Peter Vanvelthoven** (SP) : Waarom concludeer ik dat er politieke motieven meegespeeld hebben ? De verklaringen van Destickere en Verhofstadt spreken mekaar tegen, onder meer inzake de reden waarom Verhofstadt naar Dehaene is gestapt.

Verhofstadt verklaarde in zijn interventie in de commissie dat hij met de nota-Destickere naar Dehaene is gestapt omdat hij de nota van Colla aan Dehaene onvolledig zou hebben gevonden. De nota-Colla en de nota-Destickere blijken mekaar inhoudelijk niet tegen te spreken. De ene is niet vollediger dan de andere. Het klopt niet dat Colla alleen maar over veevoeder zou hebben gesproken en niet over kippen en eieren. Anderzijds was de heer Verhofstadt op het ogenblik dat hij een afspraak maakte met premier Dehaene, nog niet op de hoogte van de nota-Colla. Blijkbaar probeert men de echte reden te verbergen. Mij lijkt het dat men politiek garen heeft proberen te spinnen bij de zaak.

De heer **Charles Michel** (PRL FDF MCC) : U hebt het recht te denken dat politieke motieven de heer Verhofstadt naar de heer Dehaene hebben geleid.

Voor onze commissie heeft minister Colla nochtans zelf toegegeven dat hij zich eerder naar Jean-Luc Dehaene had moeten begeven.

Verlies ook het belang niet uit het oog van de wijze waarop de nota-Destickere werd voorgesteld.

De heer **Peter Vanvelthoven** (SP) : De nota-Colla aan de heer Dehaene had de heer Verhofstadt niet toen hij de afspraak maakte. De verschillen met de nota-Destickere konden dus geen rol spelen.

De vraag is of de overhandiging van de nota-Destickere door Verhofstadt de crisis heeft bezwaard. Beide afgestreden ministers zeiden dat er tussen 31 mei en 1 juni maar één nieuw feit was, namelijk de nota-Destickere, waarvan men wist dat ze intussen naar *Knack* was uitgelekt en dat ze zou worden gepubliceerd. Als die nota het

ontslag van beide ministers heeft veroorzaakt, dan heeft het weinig belang of de heer Dehaene die nota op 1 juni kreeg van Verhofstadt of op 2 juni van *Knack*. Als Verhofstadt politieke bedoelingen had, dan heeft zijn daad toch geen invloed gehad op het verder beheer van de crisis. (*Applaus*)

De **voorzitter** : Ik doe opmerken dat zij die menen dat dit debat niet meer is dan een herkauwen van de commissiedebatten, zich vergissen. De individuele beschouwingen van de sprekers geven dit debat wel degelijk een toegevoegde waarde.

De heer **Charles Michel** (PRL FDF MCC) : Na negen maanden intensief werk ben ik enerzijds tevreden over de volbrachte taak maar voel ik anderzijds een lichte bitterheid.

Het geschetste chronologische verloop beantwoordt bijna aan de werkelijkheid ; "bijna", want de opdracht die aanvankelijk eenvoudig leek, bleek uiterst ingewikkeld te zijn. Ondanks de tegenstrijdigheden en het bewust verzwijgen van feiten hebben wij het gevoel onze taak te hebben volbracht, en dat gevoel wordt nog versterkt door de meningsverschillen van de specialisten inzake de toxiciteit van dioxine. Het was namelijk niet de bedoeling dat de commissie een antwoord gaf op de vraag of de gezondheid werd bedreigd. Toch was de psychosesfeer die tijdens de crisisperiode werd aangewakkerd, mijns inziens niet gerechtvaardigd.

De aanbevelingen zijn uitgebreid en coherent, ze bevatten een nieuw concept : dat van het geïntegreerd risicobeheer, waardoor het mogelijk wordt een crisis in de voedingssector te beheersen door rekening te houden met diverse factoren.

Natuurlijk moet de overheid het voorzorgsbeginsel in acht nemen ; zij mag de economische en sociale dimensies echter niet over het hoofd zien.

Een andere aanbeveling heeft betrekking op het voorkomen van onaanvaardbare situaties van belangenvermenging : het feit dat een directeur van een keurkring van het IVK eveneens keuringen verrichtte voor een verzekeringsmaatschappij, heeft het crisisbeheer ongetwijfeld vertraagd.

De wet betreffende het Federale Agentschap voor de Voedselveiligheid schrijft voor dat die belangenvermenging wordt gemeld en dat de autoriteiten zich erover uitspreken.

Een andere aanbeveling heeft betrekking op het preciseren van de voor de erkende dierenartsen bestaande verplichting de overheden te informeren en die verplichting

tot alle voor de volksgezondheid abnormale situaties uit te breiden.

Het feit dat men niet op de hoogte was van die verplichting, had een impact op de bewustwording van de crisis.

De manier waarop de politieke verantwoordelijkheden werden behandeld, laat bij mij een wrange nasmaak achter. De schroom, de overdreven schaamte waarvan sommigen terzake blij gaven, stelden mij teleur.

De politieke verantwoordelijkheid van de regeringsleiders verplicht hen per definitie de tekortkomingen van hun administratie en hun kabinet op zich te nemen. De demarches en verwerpelijke manoeuvres van sommige collega's hebben echter ertoe geleid dat die politieke verantwoordelijkheid spijtig genoeg niet in het verslag werd opgenomen.

Nochtans waren de meesten het erover eens dat grove tekortkomingen op dat niveau tot een aanzienlijk tijdverlies hebben geleid. Het aanwijzen van de politieke verantwoordelijken was dan ook een vanzelfsprekende stap geweest.

De heer **Marc Van Peel** (CVP) : Zowel minister Colla als minister Pinxten hebben hun verantwoordelijkheid opgenomen door hun ontslag. Over het gedrag van de nieuwe ministers mocht echter niet worden gepraat. Hebben zij het land dan geen economische schade toegebracht ? Wat ons stoort is dat er met twee maten en twee gewichten wordt gewogen.

De heer **Charles Michel** (PRL FDF MCC) : Uw verklaringen doen mijn onbegrip voor de houding van de CVP-parlementsleden in de commissie nog toenemen. Terwijl de ministers door ontslag te nemen hun politieke verantwoordelijkheid op zich hebben genomen, hebben de parlamentsleden zich ertegen verzet dat een zinnetje in het verslag zou worden opgenomen dat stelt dat de ministers politiek verantwoordelijk zijn voor het falen van hun bestuur.

De heer **Marc Van Peel** (CVP) : Ik herhaal dat het rapport onevenwichtig is. Wij hebben vastgesteld dat er geen woord van kritiek jegens de huidige ministers werd geduld door de meerderheid. Een onderzoekscommissie kan alleen maar sereen werken, wanneer regeringsmeerderheid en oppositie aan één zeel trekken. Waar is de tijd dat onderzoekscommissies nog unaniem achter hun conclusies stonden en zelfs voorgezeten werden door oppositieleiden ?

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : De heer Michel geeft een verkeerde voorstelling van de zaken. We gingen wel degelijk akkoord met de eerste versie van de tekst van

de heer Goris over de aangelegenheid van politieke verantwoordelijkheid. Pas later is de breuk er gekomen, toen bepaalde leden in het geniep een afwijkende tekst hadden opgesteld.

De heer **Charles Michel** (PRL FDF MCC) : Ik vrees dat de werkelijkheid nog veel erger is. Toen wij onze werkzaamheden nagenoeg hadden beëindigd, heeft een CVP-lid van de commissie contacten gelegd om de leden van de meerderheid ervan te overtuigen dat de CVP bereid was het verslag van de commissie goed te keuren voor zover het niet werd afgezwakt. Uiteindelijk werden wij bij de neus genomen.

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : Wij hebben tot donderdag gewerkt op een evenwichtige tekst. Plots kwam men met een nieuwe tekst. Van maandag tot donderdag heeft men ons misleid. Men kan niet staande een vergadering een gedrukte tekst in twee talen produceren en de heer Gabriëls bleek er zelfs nog eerder over te beschikken.

De heer **Charles Michel** (PRL FDF MCC) : Ik blijf bij mijn verklaring. De commissie is het slachtoffer van politieke manoeuvres geworden. Wij moeten daaruit conclusies trekken. De inspanningen van commissievoorzitter Charles Janssens om een consensus te bereiken, waren tevergeefs. Wegens haar banden met landbouworganisaties wilde de CVP duidelijk niet van een consensus weten.

We zijn ook ontevreden over het feit dat bepaalde wezenlijke vragen onbeantwoord blijven. Wilden de entourages van de ministers met de verkiezingen in het vooruitzicht de waarheid achterhouden ? De commissie kon het niet formeel aantonen. Is enkele dagen voordat de pers met de besmetting uitpakte een persmededeling opgesteld ?

Ten slotte leek de commissie niet erg happig om de ambigue banden tussen het departement Landbouw en de Boerenbond nader te onderzoeken.

Anderhalve maand vóór de officiële bekendmaking door de bevoegde ministers stond op de agenda van het Politiek Comité van de Boerenbond een punt "actualiteitsvraag, moeilijkheden in de varkenssector".

Werd er tijdens die vergadering ook gesproken over de abnormale vaststellingen in de andere sectoren, die de dioxinecrisis nadien aan het licht bracht ?

Die vraag bleef onbeantwoord. Omdat de Boerenbondvergadering nogal verward verliep, zou er geen verslag van zijn opgesteld.

De commissie heeft de nauwe en soms dubbelzinnige relaties tussen de Boerenbond, de financiële holdings en een bepaalde politieke partij niet willen of durven onderzoeken.

Kan die verwevenheid van sociale, economische, financiële en politieke belangen wel in een democratisch bestel ?

Tot besluit zit ik met een licht gevoel van bitterheid maar is ook het gevoel aanwezig van zorgvuldig en gewetensvol werk te hebben geleverd.

Afgezien van enkele nuances hebben wij getracht lessen te trekken uit de crisis die rampzalige economische gevolgen heeft gehad.

Onze commissie wilde ook de voedselveiligheid centraal stellen. In het verslag wordt die doelstelling ontegensprekelijk bereikt. (*Applaus bij de PRL FDF MCC en de PS*)

De heer **Peter Vanhoutte** (Agalev-Ecolo) : Het rapport en de aanbevelingen zijn nuttig om dit soort crisissen te voorkomen en om garanties te hebben voor een efficiënter beleid, ook op Europees niveau.

Dit was de eerste keer dat ik deelnam aan een parlementaire onderzoekscommissie. We hebben geprobeerd de waarheid te achterhalen, maar dit is ons niet op alle punten gelukt. Wij moeten ons bezinnen over de waarde van de wijze waarop onderzoekscommissies moeten werken. Is het nodig acht maanden te werken om een louterend effect te bereiken ?

De milieufraude die aan de basis lag van de dioxinecrisis, werd ingegeven door winstbejag. Enerzijds wordt het product gedumpt, wat een besparing betekent, anderzijds worden gerecycleerde vetten verkocht, wat geld opbrengt.

Een ander pijnpunt is het bestaan van zwarte of parallelle circuits in de landbouwsector, geïnspireerd door louter winstbejag. De manier waarop de landbouwsector bij ons economisch wordt georganiseerd – via forfaits – laat te veel ruimte voor misbruiken.

Inzake grensoverschrijdende transporten van afvalproducten, moet er nog heel wat regelgeving gebeuren : momenteel vertoont de wetgeving te veel hiaten.

Fraude die opvallend voorkomt in bepaalde sectoren – zoals de vetsmelterijsector en het vervoer van afvalproducten – moet alleszins nog meer au sérieux worden genomen dan nu het geval is. Er moeten meer gespecialiseerde fraudebestrijders komen.

Er moet duidelijkheid komen over de afhankelijkheid van landbouwers van de agroindustrie. Er zijn controlesystemen nodig. Heel wat dierenartsen zijn verbonden aan bedrijven. Het lijkt niet raadzaam dat zij daarnaast nog een echte dierenartsenpraktijk uitoefenen. Dierenartsen moeten onafhankelijk zijn.

Bij de uitbouw van de agrarische sector speelden een aantal organisaties een rol. Ik heb het er in dat verband moeilijk mee dat een kabinetschef werd uitgenodigd op het politiek comité van de Boerenbond.

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : De heer Vanhoutte moet eens kijken naar de huidige minister van Landbouw die nog verder gaat en een ABS-verantwoordelijke adjunct-kabinetschef maakt.

De heer **Peter Vanhoutte** (Agalev-Ecolo) : De industriële belangen die in de Boerenbond geconcentreerd zijn, zijn één zaak, de Boerenbond als belangenorganisatie voor de landbouwers is een andere zaak. Dat onderscheid valt nogal eens op.

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : De heer Vanhoutte moet het tijdschrift van die grote organisatie eens goed lezen : dan zal hij weten hoe genegen die organisatie was tegenover het voorgaande kabinet.

De heer **Peter Vanhoutte** (Agalev-Ecolo) : Ik lees dat tijdschrift niet op geregelde basis. (*Glimlachjes*)

Ik betreur dat de wetenschappelijke specialisten er niet in geslaagd zijn voor ons een degelijke risicoanalyse te maken.

Het is belangrijk dat we met de aanbevelingen effectief iets doen. Ik heb wel goede hoop : het Federaal Agentschap is een belangrijke stap in de goede richting.

De onderzoekscommissie wilde zich beperken tot de feiten. Wij hebben ons beperkt tot de keuropdrachten. Wat wij denken of vermoeden mag geen rol spelen. (*Applaus*)

Mevrouw **Annemie Van de Casteele** (VU-ID) : Ik stel vast dat we de bespreking van het verslag beter in de commissie hadden kunnen houden.

De **voorzitter** : Ik ben het daarmee niet eens. Dit debat heeft zijn eigen waarde. De leden die tussenbeide gekomen zijn, hebben een algemene visie naar voren gebracht.

Mevrouw **Annemie Van de Casteele** (VU-ID) : Ik bedoelde niet de inhoudelijke kwaliteit van de tussenkomst. Ik zie alleen dat, op een enkele uitzondering na, alleen de

commissieleden zelf aan dit debat deelnemen. Voor de rest is de interesse miniem.

Ik dank op mijn beurt eenieder die heeft bijgedragen tot de werkzaamheden van de commissie, alsook de pers, die een inspanning heeft gedaan om er een objectief beeld van te brengen.

Bij de oprichting van de onderzoekscommissie acht maand geleden stonden alle partijen daarachter. Van meetafaan was echter duidelijk dat de commissie diende af te rekenen met een aantal handicaps : wij moesten werken in de schaduw van een grote voorganger ; een aantal commissieleden was er niet zozeer op uit om na te gaan wat fout liep, om herhaling te voorkomen, maar zochten vooral naar politieke verantwoordelijken. De objectiviteit was soms ver te zoeken. Eens bleek dat de crisis niet in twee tellen zou zijn opgelost en werd gevreesd voor een beïnvloeding van de al gespannen relatie met Europa, verdween de animo.

Er was altijd wel iemand die de neiging had de werkzaamheden te saboteren. Tot en met de laatste dag : het ultieme verhoor van Pinxten, de éézijdige amendementenslag van de PRL en de uitspraken van Gabriëls hebben in elk geval de sereniteit niet vergroot.

Het blijft de vraag, of de collega's van de CVP een verslag zouden hebben goedgekeurd waarin minister Pinxten niet uitdrukkelijk werd vrijgepleit, zoals hij zelf had gehoopt.

En dat Verhofstadt geen enkele verantwoordelijkheid draagt en Gabriëls en Aelvoet zelfs in het hele verslag niet genoemd worden, is eveneens te danken aan de blauw-groene mol. De hoorzitting van Aelvoet en Gabriëls moest blijkbaar dienen als zoethoudertje. De getuigen trokken soms zelf het boetekleed aan, maar hiervan mocht niets in het verslag staan. Begrijpen wie begrijpe kan... Partijpolitieke belangen haalden het hier op intellectuele eerlijkheid.

De heer **Peter Vanhoutte** (Agalev-Ecolo) : Dat is wel degelijk in het verslag opgenomen.

Mevrouw **Annemie Van de Casteele** (VU-ID) : Bij de aanbevelingen en de verantwoordelijkheden lezen we daarover niets, ondanks de overduidelijke verklaringen van de heer Pondelet in commissie.

Mevrouw **Yolande Avondroodt** (VLD) : Waarover hebt u het ? De politieke verantwoordelijkheid wordt volledig opgenomen en het Parlement kon ten volle zijn rol spelen. De onderzoekscommissie werd opgericht om de oorzaken van de dioxinecrisis op te sporen. Wij hebben ons nooit verzet tegen een ondervraging van de huidige

ministers. Dat u echter telkens de verantwoordelijkheid voor de crisis in de schoenen van de huidige regering wil schuiven, is een loopje nemen met de waarheid.

Mevrouw **Annemie Van de Casteele** (VU-ID) : De aanpak van de crisis maakte ook deel uit van de opdrachten van de onderzoekscommissie. Daarom diende ook de verantwoordelijkheid van de huidige ministers aan bod te komen.

Uit de verslagen van het ministerie van Landbouw van juli blijkt duidelijk dat de ambtenaren zelf het gebrek aan transparantie bij de Belgische overheden betreuren. Dat verslag mocht echter om partijpolitieke redenen niet worden vermeld. Om die reden slaagden we er niet in een eensgezind verslag uit te brengen. Ik blijf betreuren dat de hele discussie wordt versmald tot datgene waarover we het niet eens raakten.

Ondertussen is de publieke belangstelling weggeëbld. Enkel de bedrijven, die vooral wachten op schadevergoeding, getuigen nog van een crisis die vooral economisch en politiek sporen heeft nagelaten.

Eerste vraag is of er een probleem was voor de volksgezondheid. Duidelijk is dat er geen directe slachtoffers zijn gevallen. Er dient echter verder wetenschappelijk onderzoek te worden gevoerd naar de gevolgen op langere termijn. Ook de meest optimistische experts menen dat dioxines en PCB's onrechtstreeks kankerverwekkend zijn.

De gebrekkige communicatie van eind mei, die paniekreacties uitlokte, blijft onvergeeflijk. De economische schade wordt op de belastingbetaler afgewend. De vertrouwensbreuk heeft voor bepaalde expertsectoren nog steeds gevolgen.

Vooreerst zijn er een aantal structurele oorzaken voor de dioxinebesmetting.

De afstand tussen producent en consument werd steeds groter. De agroindustrie, de toenemende druk om almaar goedkoper te produceren, drijft veevoederfabricanten naar goedkopere en minderwaardiger grondstoffen, verplicht steeds meer vetmesters tot integratie, zet aan tot een parallel circuit dat aan alle controle ontsnapt. Intensievere teelten brengen bijkomende risico's : meer besmettingsgevaar, meer antibiotica... Slachterijen werken met zo'n kleine winstmarges dat de gezondheid van de consument niet de eerste prioriteit is.

Daarnaast zijn er de punctuele oorzaken. Het gerecht moet uitmaken wie schuld heeft aan het terechtkomen van transformatorolie in het milieu.

Ons is het bestaan bevestigd van een afvalmaffia. Vetsmelters die uit winst oogmerk minderwaardige grondstoffen leverden aan de mengvoedersector hebben de rest gedaan.

Bij de aanpak van de besmetting deden zich structurele problemen voor. Mede door de jarenlange politisering van benoemingen en bevorderingen was de administratie niet voorbereid op een dergelijke crisis. Het gebrek aan één controledienst heeft zwaar op de aanpak van de crisis gewogen.

De gekozen strategie was daarvan het gevolg. Landbouw heeft, zoals in het verleden, gezocht naar oorzaken van problemen bij bedrijven zonder in de eerste plaats bekommerd te zijn om de risico's voor de consument. Het IVK heeft diezelfde strategie gevolgd.

De laattijdige informatie van Europa en de chaotische aanpak, waardoor men er niet in slaagde sluitende lijsten van gecontamineerde bedrijven voor te leggen, heeft bij Europa strenge reacties uitgelokt.

Ook de Europese overheden slagen er echter niet in proactief op te treden en laten – door de beslissingsmechanismen – vaak economische belangen voorgaan.

Velen verwachtten vooral een antwoord op de vraag of de overheid mee verantwoordelijk is voor de omvang van de crisis. Sommigen gewagen van een "mild" verslag, omdat het een verhaal werd van gedeelde verantwoordelijkheid. De honderden uren ondervraging konden niet over alles uitsluitend geven. Een onderzoekscommissie moet zich aan de feiten houden.

Niemand heeft mij er kunnen van overtuigen dat bij de diverse acties de volksgezondheid voorop stond. Wellicht hoopten velen in de administratie en de kabinetten dat de officiële stalen negatief zouden zijn. Wij zaten echter volop in de verkiezings sfeer.

De vorige regering heeft er door een schuldig verzuim mee voor gezorgd dat de schade veel groter is dan ze had moeten zijn. Socialisten en Christen-democraten zijn politiek verantwoordelijk voor het falen van de gepolitiseerde administratie en de kabinetten. Vooral de CVP heeft een verpletterende verantwoordelijkheid; de Boerenbond heeft als lobby jarenlang doorgewogen op het landbouwbeleid. De ministers wachtten te lang om werk te maken van gecoördineerde controle instanties. Zij dragen ook de verantwoordelijkheid voor de tekortkomingen en beoordelingsfouten van hun kabinetten en de administratie.

Ik erken wel dat politici als enige aanspreekbare macht te gemakkelijk ook als enige schuldige worden aanzien.

Er is behoefte aan een herverkaveling van de verantwoordelijkheden in de politiek.

De huidige regering heeft alvast een federaal voedselagentschap opgericht. Over de invulling ervan zijn blauw en groen het evenwel niet eens. Minister Gabriëls heeft node een deel van "zijn mensen" laten opsorpen door het Agentschap.

De belangen van de landbouwers worden voortaan door het ABS waargenomen. Op beide kabinetten heeft de veeartsenlobby een grote vinger in de pap.

Ook wat de politieke benoemingen betreft, boezemt de huidige regering weinig vertrouwen in. De liberale familie is bezig aan een schaamteloze inhaalbeweging en de groenen doen hartig mee. Dat ontgoochelt ons.

Van een betere communicatie is al evenmin sprake. Deze regering doet eerder aan communicatiebeheersing dan aan risicobeheersing.

De gevoerde "goed nieuws show" vertoont regelmatig schoonheidsfoutjes. Zo werd een journalist de mond gesnoerd toen hij uitleg vroeg over de nota-Depoorter. Zelfs vanuit Scandinavië benaderde de premier een aantal redacties met de vraag deze nota dood te zwijgen. Toen die poging mislukte, kregen ambtenaren plots een spreekverbod. Dat kan moeilijk openbaarheid van bestuur genoemd worden. Ten slotte werd Slangen opgevoerd om de waarheid volgens de regering te verhogen.

De media zijn in deze crisis duidelijk medeverantwoordelijk. Zij bepalen wat de mensen wanneer mogen weten. Misschien moet eens nagedacht worden over de risico's die hun toenemende macht met zich meebrengt. Mijnheer Lano, natuurlijk kan het staatsbelang nooit ingeroepen worden om de media te controleren, te reguleren of te beperken.

De heer **Pierre Lano** (VLD) : Ik heb gezegd dat men met het staatsbelang rekening moest houden en niet aan nestbevuiling mocht doen.

Mevrouw **Annemie Van de Casteele** (VU-ID) : Het staatsbelang kan nooit een vorm van censuur van de pers verantwoorden.

Een samenleving kent steeds nieuwe risico's. De aanbevelingen van de commissie moeten ertoe leiden die risico's tijdig in te schatten en te beheren. Betere kwaliteitszorg, traceerbaarheid en meldingsplicht staan centraal, evenals een open communicatie met alle actoren.

Het voedselagentschap moet nu zo snel mogelijk operationeel worden. Wij zijn vragende partij voor een Euro-

pees debat over het landbouwbeleid en de recyclage-industrie, waarbij een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen afval en materiaal dat met de nodige voorwaarden, in de voeders mag worden gerecycled.

Ook een betere bevoegdheidsafbakening en coördinatie tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus is een prioriteit. Indien landbouw een gewestmaterie zou worden, moeten er samenwerkingsakkoorden afgesloten worden.

Boerenorganisaties en veevoederbedrijven hebben steeds hun verantwoordelijkheid geminimaliseerd en de overheid financieel doen inspringen. Het wordt tijd dat deze sector verantwoordelijkheid draagt voor de productie. Ik betreur dat vele onderzoeken naar de besmetting van de bevolking niet werden uitgevoerd, terwijl deze onderzoeken nu niet meer kunnen uitgevoerd worden.

Minister **Magda Aelvoet** (*in het Nederlands*) : De opdracht voor twee onderzoeken werd in september gegeven. Wij hebben, in overleg met het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid, beslist waar de prioriteiten lagen. Eens de onderzoeksresultaten gekend zijn, zullen Parlement en bevolking worden geïnformeerd.

Mevrouw **Annemie Van de Casteele** (VU-ID) : Ik begrijp dat men selectief moet zijn. Onderzoek bij de vrouwen die toen zwanger waren is nu niet meer mogelijk.

Minister **Magda Aelvoet** (*in het Nederlands*) : Er waren duidelijke redenen om dat soort onderzoek niet te voeren.

Mevrouw **Annemie Van de Casteele** (VU-ID) : Die zouden wij wel willen kennen. Wij willen eensgezind dat de aanbevelingen integraal worden uitgevoerd. De ministers moeten ervoor zorgen dat de administratie verantwoordelijkheid opneemt voor de tekortkomingen, ook ten opzichte van individuele ambtenaren. (*Applaus*)

De heer **André Smets** (PSC) : Een regering die de saneringsfondsen van de vorige regering vergeet te erkennen en die vandaag om 14.15 uur, het tijdstip waarop het verslag van de onderzoekscommissie in verband met de dioxinecrisis moest worden gehoord, afwezig was, bewijst dat ze geen respect heeft voor de wereld van de landbouw. De landbouwsector was nochtans het eerste slachtoffer van de dioxinecrisis, aangezien geen uitvoer meer mogelijk was.

De regering gaf ook blijk van haar minachting voor de parlementsleden die in de dioxinecommissie werkten en

voor het personeel van het Parlement dat hen op efficiënte wijze bijstond.

Minachting ook voor de sector Volksgezondheid, die nochtans volgens de regering even belangrijk is als de economische sector.

Hoe vaak werd de vorige regering niet van disfuncties beschuldigd !

De huidige regering wil doen geloven dat met de oprichting van het Federale Agentschap alle problemen kunnen worden voorkomen, dat het Agentschap voor de vereiste coördinatie zal zorgen en dat het degelijke informatie zal verstrekken.

Meer dan ooit moeten de resultaten van het onderzoek naar de dioxine worden aangewend om crises beter te voorkomen en te beheeren. Tal van specialisten in landbouwkringen en in de gezondheidssector plaatsen vraagtekens bij de werkbaarheid en de soepelheid van een agentschap dat tot een log en ondoeltreffend apparaat dreigt te worden.

In dat geval zou de onderzoekscommissie haar doelstellingen, namelijk de voedselveiligheid maar ook het respect voor het werk van de landbouwers, niet hebben bereikt.

Ik pleit ervoor om over alle toekomstige wetten en besluiten met de betrokken sector overleg te plegen, zodat de werkbaarheid ervan kan worden getoetst.

Enkel dankzij een permanente evaluatie kan het werkelijk effect voor de consumenten en de betrokken sectoren worden ingeschat.

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : Ik zal mijn oorspronkelijk zeer gedetailleerde nota binnen dit beperkte tijdsbestek niet kunnen voorlezen. Ik zou vragen dat de volledige tekst aan de kamerleden zou worden overgemaakt.

De heer **Peter Vanhoutte** (Agalev-Ecolo) : Ik apprecieer de zeer concrete wijze waarop de heer Brouns steeds zijn standpunten heeft vertolkt in commissie.

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : Ik heb het eerst over de chronologie en meer bepaald over fase vier, de tussenkomst van de Europese Commissie vanaf 1 juni. De Europese maatregelen waren enkel op België gericht, zij waren zeer verregaand, zij kwamen zonder overleg met België en zonder consultatie van het permanent veterinair comité tot stand en zij werden slechts zeer langzaam teruggeschoefd. Waarom Europa zich zo heeft opgesteld, is onvoldoende uitgepluisd. De BSE-crisis was blijkbaar nog niet verwerkt bij de Europese Commissie. De houding van België werd door de ontslagne-

mende commissie zwaar in rekening genomen. Bovendien wilden sommige commissarissen terugkomen in die Europese Commissie : commissaris Bonino haalde de Belgische dioxinecrisis zelfs aan tijdens haar verkiezingscampagne. De maatregelen tegen België waren zeer zwaar en deels ingegeven door economisch-nationalistische reflexen van diverse afzonderlijke lidstaten.

De crisis is uiteraard niet gestopt bij de verkiezingen, noch bij de installatie van de nieuwe regering. Sinds 6 augustus steunde de vrijgave van producten louter op PCB-vrije attesten. Volgens Europees getuige Pondelet was de verwarring die België zelf veroorzaakte in verband met een mogelijke tweede contaminatie er de oorzaak van dat de lijsten met dioxinevrije bedrijven niet meer werden aanvaard.

De regering heeft het lijstensysteem laten vallen en vervangen door een beter systeem. Op 6 augustus werd het afgeschaft voor de uitvoer, op 20 september pas voor de binnenlandse consumptie.

Het verslag geeft te weinig een objectieve evaluatie van de beslissingen. De gevolgen naar de volksgezondheid kunnen nooit volledig worden ingeschat. Daarom is het moeilijk de efficiëntie van de maatregelen te toetsen. Vanaf juni nam de Eetwareninspectie in de kleinhandel 466 stalen, met als norm 200 nanogram per gram vet : 96 procent daarvan was negatief, 4 procent of 18 stalen waren positief ; slechts 3 stalen lagen boven de 1000PPB en geen enkel boven 3000PPB, de VS-norm.

Daarnaast werden stalen genomen in melk en zuivel. Zij waren negatief. Na eind mei was er dus geen risico meer voor de volksgezondheid.

Er werden ook steekproeven genomen in enkele filières. Die stalen werden op 1 en 2 juni genomen bij consumptie -en broedeieren in acht bedrijven. Nergens werd de norm overschreden, tenzij bij Huys en De Brabander. Daarom kon men zich op die twee filières concentreren.

Van alle geblokkeerde pluimveebedrijven waren er slechts 8 procent waarbij de 1000PPB-norm werd overschreden. Bij de geblokkeerde varkensbedrijven was dat 17 procent. De aanpak was dus streng. Zeer veel bedrijven werden uit voorzichtigheid geblokkeerd en dit in het belang van de volksgezondheid, hoewel dat achteraf overbodig bleek.

Een volgend deel van mijn nota geeft een reactie op de vaststellingen en aanbevelingen. Lectuur daarvan leert ons dat de vaststellingen, die de basis vormden voor de aanbevelingen en de verantwoordelijkheden, genuanceerder hadden kunnen worden geformuleerd.

Een volgend hoofdstukje gaat nader in op de aanbevelingen. Sommige daarvan had ik scherper geformuleerd willen zien, zoals die inzake de volledige scheiding tussen normerende en controlerende instanties.

Een laatste deel betreft een aantal aandachtspunten voor het beleid, zoals de tracering, het crisismanagement en de structuur van een goed federaal voedselagentschap.

Wij hebben het laatste luik, de politieke verantwoordelijkheden, niet kunnen goedkeuren. We hebben het er al over gehad. Ik vind het jammer dat de zaken zo gelopen zijn. Er was een overzichtig document opgesteld door de twee verslaggevers. Vanaf woensdag werkte men niet meer op dit document en circuleerde er buiten het huis een andere tekst. Het werd zelfs getoond op een Limburgse regionale televisiezender. Het tweede document was uitgebreider. Het werd opgesteld door de meerderheid of een deel van de meerderheid. We waren dan al zeer ver gevorderd, onder meer op basis van tekstaanpassingen voorgesteld door de heer Goris. Hij was echter niet bereid om ook voor de huidige regering enkele verantwoordelijkheden te omschrijven.

Had men zich correct aan de eerste tekst gehouden, dan was er geen probleem geweest. Nu zijn wij om de tuin geleid.

De heer **Peter Vanvelthoven** (SP) : We hadden een tweede lezing afgesproken om aan de eerste tekst een aantal zaken toe te voegen. Maar die tweede tekst week veel minder van de eerste af als de heer Brouns doet uitschijnen. Ik zie echt niet waar de CVP een probleem van maakt.

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : Toen wij de tekst onder ogen kregen, hebben we een aantal wijzigingen gevraagd. De heer Goris heeft de tekst in die zin pogen aan te passen. De heer Michel wilde echter zijn eigen amenderingen doorvoeren.

Mevrouw **Yolande Avontroodt** (VLD) : Ik heb alleen gediscussieerd over de teksten die we in de commissie hebben gekregen. Als de heer Brouns wist dat er een ander document werd getoond op TV-Limburg, waarom heeft hij dat dan niet gezegd ?

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : Wij zijn een heel eind meegegaan. Het feit dat die nieuwe tekst circuleerde, hebben we pas in de loop van de avond vernomen.

Mevrouw **Yolande Avontroodt** (VLD) : Neen, u hebt gezegd dat u wilde meegaan tot u weet kreeg van de nieuwe tekst. Dat is mij niet duidelijk.

De heer **Hubert Brouns** (CVP) : Tot wij voelden dat de discussie niet langer zinvol was.

Ik besluit. De commissie heeft samen zeker een lange weg afgelegd. Er is nuttig werk geleverd. De gebeurtenissen van de laatste dagen hebben helaas wel een smet geworpen op de werking. Belangrijk is echter dat de finale aanbevelingen unaniem werden aanvaard. Dat is belangrijk met het oog op de toekomst. Over de politieke verantwoordelijkheden kan natuurlijk nog lang worden gediscussieerd.

Ik hoop tot slot dat de activiteiten van de dioxinecommissie hun steentje zullen kunnen bijdragen tot de bewustmaking over en de verbetering van de voedselbewaking. (*Applaus*)

Mevrouw **Martine Dardenne** (Ecolo-Agalev) : Er werd heel wat werk verzet om tot een verslag te komen waar de leden van de commissie zoveel mogelijk achter kunnen staan. Ik zal mijn betoog toespitsen op enkele essentiële elementen die in mijn ogen te weinig aan bod zijn gekomen.

Sommigen beschouwen die dioxinecrisis vooral als een politieke crisis die is ontstaan omdat de verkiezingen voor de deur stonden. Bij de bespreking van dat punt hebben wij veel tijd verloren.

Uiteraard was het een politieke crisis. Ministers hebben ontslag genomen omdat hun departementen er niet in slaagden de situatie onder controle te krijgen. Als men zich enkel tot dat aspect beperkt, bagatelliseert men de feiten. Dat leidt tot een verergering van de crisis, aangezien de consument met allerhande tegenstrijdige en weinig geloofwaardige informatie wordt overstelpd. Dat wekt wantrouwen bij de Europese instanties.

Het verontrust mij dat men die feiten tijdens de bespreking in de onderzoekscommissie opnieuw heeft gebagatelliseerd.

In vergelijking met andere crises in de voedingsmiddelenindustrie is die crisis zeer belangrijk omdat zij de uiting is van de impasse waartoe de toepassing van het "productivisme" leidt. Zij stelt het productiesysteem en de algemene structuur van de voedingsmiddelenindustrie ter discussie.

De ontwikkeling van de intensieve landbouw heeft er een industrie met een ruime overproductie van gemaakt die enkel rendabel kan zijn wanneer de productiecyclus zo kort mogelijk wordt gehouden of de kosten voor dierenvoeding zo laag mogelijk blijven. Dat verklaart de introductie in de dierenvoeding van gerecycleerde grondstoffen met weinig bekende samenstelling. Bovendien is de verleiding groot om er ook op een frauduleuze

manier afvalstoffen in te verwerken waarvoor vernietigingssubsidies werden toegekend.

Dat alles gaat ten koste van de voedselveiligheid. Men moet zich bijgevolg over de productiemethoden als zodanig beraden. De financiële logica moet ondergeschikt worden gemaakt aan de bescherming van het leefmilieu, het welzijn van de dieren, de opspoorbaarheid en de kwaliteitscontrole.

Dat zal de taak van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen zijn. Het volstaat niet de controle aan te scherpen ; men moet ook de productiemethode die van onze maatschappij een maatschappij maakt waar de dieren met krengen van hun eigen soortgenoten worden gevoed, ter discussie stellen.

Het is wel degelijk dat mechanisme, dat aan de oorsprong van de crisis ligt, dat een algemene besmetting van de voedselketen heeft veroorzaakt.

Op het gebied van de volksgezondheid zullen wij met een alsmaar toenemend aantal problemen worden geconfronteerd. Waar wachten wij nog op om de juiste vragen te stellen die tot de juiste antwoorden leiden ? Moet men nog langer aanvaarden dat dierenmeel en vetstoffen die diverse chemische verontreinigende stoffen bevatten, in veevoeder worden verwerkt ? Als men voorrang geeft aan de volksgezondheid boven bepaalde economische belangen, is het antwoord op die vraag neen. Die vraag heeft kennelijk een weerslag op de productiemethoden : wij moeten ons beraden over de manier waarop wij van die intensieve productiemethoden kunnen afstappen en voor andere methoden kiezen waarbij met andere aspecten rekening wordt gehouden.

De controle op de grondstoffen kan niet op een doeltreffende manier worden georganiseerd als wij ons daarover niet voorafgaandelijk beraden. Enkel wanneer we op die manier te werk te gaan, zullen wij het voorzorgsprincipe echt kunnen toepassen.

De dioxinecrisis bewees dat gewone middelen voor de aanpak van dergelijke besmettingen niet volstaan. Bij de varkenspest wisten we hoe de besmetting werd doorgegeven, welke diersoort besmet was, en konden we de besmetting opsporen. Bij de dioxinebesmetting kon de oorsprong van de besmetting moeilijk worden achterhaald en kon de verantwoordelijke stof ongehinderd de voedselketen binnendringen.

Besmettingen van het dioxinetype worden momenteel miskend omdat het percentage schadelijke stoffen in de producten miniem is en wij de aanwezigheid ervan normaal vinden. Ongerustheid terzake wordt als "ecologische fantasmen" afgedaan.

Toen de voedingsdeskundige Van Ginderachter de mogelijkheid van een dioxinebesmetting opperde, nam binnen de administratie niemand hem au sérieux. De hypothese leek hen onwaarschijnlijk, ook al had de aanwezigheid van dioxine en vet de aandacht moeten trekken.

Het bestuur had niet de reflex om officiële analyses te vragen. Volgens mij had men in dat stadium tijd kunnen winnen.

De dioxinecrisis heeft een reeks minimaliseringmechanismen blootgelegd : men moest vooral verhinderen dat essentiële vragen werden gesteld die welbepaalde economische keuzes ter discussie konden stellen.

België staat bovenaan op de ranglijst van landen waar de dioxinebesmetting het hoogst is. De "background" is al zeer hoog. De interpretatie die men aan de "geruststellende" cijfers geeft, lijkt mij betwistbaar.

De heer **Luc Paque** (PSC) : Om de drempels te bepalen neemt men inderdaad de maximaal toelaatbare besmetting. Bij de berekeningen wordt er echter eveneens van uitgegaan dat de betrokkene alle op de markt aanwezige besmette producten consumeert. Ik deel uw wantrouwen dus niet. In België worden niet al die producten geconsumeerd !

Mevrouw **Martine Dardenne** (Ecolo-Agalev) : Ik weet dat wij het daarover niet eens zijn. Voor mij zijn die drempels niet betrouwbaar.

Ik vestig ook uw aandacht op de veiligheidscoëfficiënten die in die berekeningen ingecalculeerd zijn.

Steeds meer wetenschappelijke studies tonen aan dat dioxines de hormonale werking verstoren, aangezien ze op de molecule inwerken. Ze werken met een vertraagd effect in op de immuniteit, de reproductie en het gedrag.

Het is onaanvaardbaar dat men niet meer aandacht schenkt aan de wetenschappelijke studies die aan het onderwerp zijn gewijd. Heeft men al niet genoeg tijd verloren ?

Wanneer ons leefmilieu volledig zal zijn verwoest, zal niemand kunnen zeggen dat niet tijdig de noodklok werd geluid. (*Applaus op vele banken*)

De heer **Pierre Lano** (VLD) : Ik wil alleen wat persoonlijke bedenkingen maken. De zekerheid van de voedselketen en de volksgezondheid zijn primordiaal, maar ze bestaan niet zonder economische omgeving. De agroindustrie vertegenwoordigt 5 procent van ons BBP en 11 procent van onze export. Dat stond op het spel tijdens de dioxinecrisis.

De sector draagt een grote verantwoordelijkheid, maar de hele sector werd gestraft voor de nalatigheid van enkelen. Is het omdat de sector niet populair is dat men er zo weinig voor doet ? De Gewesten hebben duidelijk hun rol niet gespeeld ; ze beperken zich tot het tekenen van enkele overbruggingskredieten.

Landbouw wordt ervan verdacht om, onder druk van de agroindustrie, geen oog te hebben voor de volksgezondheid. Dat is onjuist ; deze crisis heeft aangetoond hoe belangrijk het aspect volksgezondheid is voor de sector. De agroindustrie heeft geen enkel belang bij een voedselcrisis, wel integendeel. Misschien zal de impact van deze crisis een fundamentele mentaliteitswijziging met zich meebrengen. Als ons commissiewerk het risico op zulke crisis in de toekomst helpt verkleinen, dan heeft de commissie haar nut gehad.

De laatste werkdagen van de commissie hebben helaas een en ander verpest. We hebben te snel willen afsluiten. We hadden een bezinningsmoment moeten inbouwen alvorens het eindverslag goed te keuren. Maar de commissie wou per se afsluiten ; een verlenging van het mandaat was onmogelijk en sommige commissieleden werden bevangen door een soort paranoia, gevoed door nogal wat denigrerende opmerkingen in de media.

Het verslag mag er echter zijn en de kritiek moet gerelativeerd worden, want de kritikasters hebben zelf voor vertraging gezorgd. De redenen die tot denigrerende commentaren hebben geleid, zijn natuurlijk complex, maar soms had ik de indruk dat er twee commissies waren : de echte en de commissie die in sommige media werden opgevoerd.

Net als eerder bij de commissie-mensenhandel verdwijnt de aandacht als het thema wat minder actueel wordt.

Veel commentatoren doen wat neerbuigend over onze conclusies. De aanbevelingen zouden in de lijn van de verwachtingen liggen. Nochtans zijn er belangrijke elementen, zoals de algemene meldingsplicht. Ze zouden ook niet echt opvallend zijn, maar de conclusies over bepaalde topambtenaren zijn toch duidelijk. Alleen veearts Destickere zou de kop van jut zijn. Men heeft toch wel zijn reacties gehoord op de conclusies van de commissie.

Eigenlijk zeg ik dit allemaal niet graag. Niemand heeft baat bij bitsige polemieken. Het is al erg genoeg dat er twee ministers hun ontslag hebben aangeboden.

Ik heb tot slot zelf nog een drietal aanbevelingen betreffende het Federaal Agentschap voor de voedselveiligheid. Het Federaal Agentschap moet jaarlijks een verslag voorleggen aan het Parlement, met de stand van

zaken inzake de omzettingen van de aanbevelingen van de dioxinecommissie.

Crises kunnen nooit worden vermeden, maar men kan er zich op voorbereiden. Het Federaal Agentschap mag dit niet verwaarlozen.

Het Federaal Agentschap moet volledig gedepolitiseerd kunnen functioneren. Alleen de besten mogen binnen het Agentschap actief zijn.

Als we zekerheid willen over de kwaliteit van de voeding mogen we de kleine niet-geïntegreerde bedrijven niet laten verdwijnen. Ik zou niet willen dat de aanbevelingen daar aanleiding toe zouden geven. (*Applaus*)

Minister **Magda Aelvoet** (*in het Nederlands*) : Zodra het rapport uitgekomen is heb ik het laten ophalen zodat de aanbevelingen meteen ter beschikking zouden staan van de *task force* die de integratie van het Voedselagentschap voorbereidt. Met de aanbevelingen zal dus wel degelijk rekening worden gehouden.

Mijn afwezigheid bij het begin van de dag mag niet worden geïnterpreteerd als een gebrek aan interesse : ik was niet uitgenodigd en werd verwacht op de Dag van de Consument in Antwerpen.

De heer Lano drong aan op snelle uitbetalingen van de vergoedingen. Ik heb helaas moeten vaststellen dat er bepaalde structurele *bottle necks* waren die voor vertraging hebben gezorgd : zij worden de ene na de anderen weggewerkt.

Tevens moet ik betreuren dat er nogal wat pogingen worden gedaan om de overheid op te lichten, door vergoedingen te vragen waarop men geen recht heeft.

Op 9 maart 2000 ontving mijn kabinet een proficiat vanwege de instelling die de coördinator is van de vleesverwerkende nijverheid. Zo'n erkenning voor onze inspanningen doet natuurlijk plezier. (*Applaus*)

De **voorzitter** : Ik dank de twee rapporteurs, de commissievoorzitter en de sprekers die dit debat hebben geanimeerd.

Ik heb een voorstel van motie ontvangen, ondertekend door mevrouw Colette Burgeon (PS), mevrouw Martine Dardenne (Ecolo-Agalev), mevrouw Yolande Avontroodt

(VLD), de heren Charles Michel (PRL FDF MCC), Peter Vanvelthoven (SP), Peter Vanhoutte (Agalev-Ecolo) en Charles Janssens (PS), die luidt :

"De Kamer,

na kennis te hebben genomen van het verslag van de parlementaire onderzoekscommissie naar de Belgische vlees- zuivel- en eierproductie en naar de politieke verantwoordelijkheden in het licht van de zogenaamde dioxinecrisis,

na erover te hebben beraadslaagd :

1. keurt de vaststellingen-besluiten, verantwoordelijkheden en tekortkomingen en de aanbevelingen die in het verslag zijn opgenomen ; goed ;

2. dringt er bij de regering op aan opdat de aanbevelingen die in het verslag zijn opgenomen, snel ten uitvoer worden gelegd."

Wij zullen morgen over dat voorstel van motie stemmen.

De bespreking is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 22.57 uur.*

– *Volgende openbare vergadering van de Kamer, morgen donderdag 16 maart 2000 om 14.15 uur.*

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Gezondheidsredenen : de hh. José Canon, Karel Van Hoorebeke, mevr. Els Van Weert

Ambtsplicht : de h. Marcel Hendrick

Met zending buitenslands : de hh. Geert Versnick, Lode Vanoost, mevr. Magda De Meyer

Buitenslands : mevr. Joke Schauvliege, Pierrette Cahay-André

NAVO : de hh. Stef Goris, Dirk Van der Maelen

Lid van de federale regering :

de h. Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken : buitenslands

BIJLAGE

PLENAIRE VERGADERING
WOENSDAG 15 MAART 2000

BIJLAGE 1

Mededelingen

KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMMISSIES

Toevoeging en wijzigingen

(toepassing van artikel 11.6 van het Reglement)

Toevoeging en wijzigingen voorgesteld door de SP-fractie :

Commissie voor de Financiën en de Begroting*Plaatsvervangers*

De heer Daan Schalck vervangen door de heer Ludwig Vandenhove.

Commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt*Plaatsvervangers*

De heer Marcel Bartholomeeussen vervangen door de heer Ludwig Vandenhove.

Commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing*Plaatsvervangers*

De heer Peter Vanvelthoven vervangen door de heer Jan Peeters.

Commissie voor de Verzoekschriften*Effectieve leden*

De heer Patrick Lansens vervangen door mevrouw Magda De Meyer.

Plaatsvervangers

Mevrouw Magda De Meyer vervangen door de heer Daan Schalck.

Bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de parlementaire werkzaamheden*Plaatsvervangers*

De heer Fred Erdman toevoegen.

INGEDIENDE VERSLAGEN

Volgende verslagen werden ingediend :

– door de heren Peter Vanhoutte en Luc Paque namens de parlementaire onderzoekscommissie belast met een onderzoek van de Belgische vlees-, zuivel- en eierproductie en naar de politieke verantwoordelijkheden in het licht van de zogenaamde dioxinecrisis : nr. 18/7 ;

namens de commissie voor de Justitie,

– door de heer Claude Desmedt, over het wetsvoorstel (de heer Fred Erdman) tot wijziging van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek en van artikel 1270bis van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot echtscheiding op grond van feitelijke scheiding : nr. 94/7 ;

– door de heer Geert Bourgeois, over :

* het wetsontwerp tot wijziging van het bijvoegsel bij het Gerechtelijk Wetboek (overgezonden door de Senaat) : nr. 371/3 ;

* het wetsvoorstel (de heer Bart Laeremans) tot wijziging van de artikelen 46 en 53, § 5, van de wet van 15 juni 1935 houdende het gebruik der talen in gerechtszaken : nr. 368/2 ;

* het wetsvoorstel (mevrouw Simonne Creyf) tot wijziging van de artikelen 46 en 53, § 5, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken : nr. 369/3 ;

* het wetsvoorstel (mevrouw Annemie Van de Casteele) tot wijziging van de artikelen 46 en 53, § 5, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken : nr. 386/2 ;

namens de commissie voor de Landsverdediging,

– door mevrouw Josée Lejeune, over :

* het wetsontwerp tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking : nr. 375/3 ;

* het wetsontwerp betreffende de personeelsenveloppe van militairen : nr. 376/2 ;

* het wetsontwerp betreffende het indisponibiliteitstellen van bepaalde militairen van het actief kader van de krijgsmacht : nr. 377/3.

namens de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt,

– door de heer Claude Desmedt, over het wetsvoorstel (de heer Alfons Borginon c.s.) tot wijziging van artikel 345 van de nieuwe gemeentewet : nr. 393/2.

– door de heer Tony Smets, over het wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, alsook de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen : nr. 441/4.

INTERPELLATIEVERZOEKEN

Het Bureau heeft interpellatieverzoeken ontvangen van :

– de heer Filip De Men tot de vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie en tot de minister van Binnenlandse Zaken over "de massale regularisaties van illegale vreemdelingen".

(nr. 294 – ingetrokken bij brief van 13 maart 2000)

– de heer Hagen Goyaerts tot de minister van Binnenlandse Zaken over "het falen van het nationaal meetnet voor radioactiviteit".

(nr. 295 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

– mevrouw Magda De Meyer tot de minister van Justitie over "de billijke vergoeding".

(nr. 296 – omgewerkt in mondelinge vraag)

– de heer Bart Laeremans tot de minister van Justitie over "de nieuwe omzendbrief over de vervroegde vrijlatingen en zijn voornemen om de 'input' in de gevangnissen te beheersen, onder meer via het opleggen van regionale quota's".

(nr. 297 – omgewerkt in mondelinge vraag)

– mevrouw Frieda Brepoels tot de eerste minister over "de beslissing van de Ministerraad van 2 maart 2000 rond een grootschalige imagocampagne voor België".

(nr. 298 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

– de heer Jean-Pol Poncelet tot de minister van Justitie over "de gevolgen van de vernietiging door de Raad van State van de benoeming van mevrouw Reynders wegens kennelijke onwettigheid".

(nr. 299 – verzonden naar de commissie voor de Justitie)

– mevrouw Frieda Brepoels tot de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek over "de personeelsomkadering van het Rijksarchief".

(nr. 300 – verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw)

– de heer Bart Laeremans tot de minister van Justitie over "de vernietiging van de benoeming van mevrouw Reynders tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik".

(nr. 301 – verzonden naar de commissie voor de Justitie)

– mevrouw Greta D'Hondt tot de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "het tewerkstellingsbeleid en de startbanen".

(nr. 302 – verzonden naar de commissie voor de Sociale Zaken)

– de heer Geert Bourgeois tot de eerste minister over "de samenstelling van de acht kamers van de Commissie voor Regularisatie".

(nr. 303 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

– de heer Gerolf Annemans tot de minister van Binnenlandse Zaken over "de partijpolitieke samenstelling van de te vormen kamers van de Commissie voor de Regularisatie".

(nr. 304 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

– de heer Tony Van Parys tot de minister van Binnenlandse Zaken en tot de minister van Justitie over "de benoeming van de leden van de kamers van de regularisatiecommissie".

(nr. 305 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

– de heer Tony Van Parys tot de minister van Justitie over "de vernietiging door de Raad van State van de benoeming van mevrouw D. Reynders tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik".

(nr. 306 – verzonden naar de commissie voor de Justitie)

– de heer Francis Van den Eynde tot de eerste minister over "de aanstelling van taalinspecteurs voor de Franstalige scholen in de Vlaamse randgemeenten".

(nr. 307 – verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw)

– de heer Guido Tastenhoye tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken en tot de Staatssecretaris voor Buitenlandse Handel, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de ontoelaatbare internationale hetze tegen de Antwerpse diamantsector".

(nr. 308 – verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen)

– de heer Hans Bonte tot de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "het onderscheid tussen het arbeiders- en bediendestatuut".

(nr. 309 – verzonden naar de commissie voor de Sociale Zaken)

– de heer Pieter De Crem tot de minister van Landsverdediging over "de deelname van België aan de nieuwe Europese defensiestructuur".

(nr. 310 – verzonden naar de commissie voor de Landsverdediging)

– de heer Bart Laeremans tot de minister van Justitie over "de aanpak van de jeugdcriminaliteit en het uitblijven van ieder initiatief vanwege de regering ter zake".

(nr. 311 – verzonden naar de commissie voor de Justitie)

– de heer Francis Van den Eynde tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de ronddeling van publicaties door De Post".

(nr. 312 – verzonden naar de commissie voor de Infrastructuur, het Verkeer en de Overheidsbedrijven)

– de heer Joos Wauters tot de minister van Landsverdediging over "de gezondheidssituatie van militairen met een buitenlandse opdracht".

(nr. 313 – verzonden naar de commissie voor de Landsverdediging)

VERZOEKEN OM ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Bij brief van 15 maart 2000 heeft de voorzitter van de Kamer het advies van de Raad van State gevraagd over de volgende wetsvoorstellen :

– het wetsvoorstel van mevrouw Colette Burgeon tot oprichting en organisatie, bij het ministerie van Justitie, van een Fonds voor alimentatievorderingen (stuk nr. 19/1-1999) ;

– het wetsvoorstel van mevrouw Joëlle Milquet en de heer Jean-Jacques Viseur tot regeling van de alimentatievorderingen door bemiddeling van een Rijksbureau voor alimentatievorderingen (stuk nr. 206/1-1999/2000) ;

– het wetsvoorstel van de dames Jacqueline Herzet en Pierrette Cahay-André tot wijziging van de voorschotten op en invorderingen van onderhoudsgelden georganiseerd bij de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (stuk nr. 264/1-1999/2000) ;

– het wetsvoorstel van de heer Servais Verherstraeten en mevrouw Trees Pieters tot wijziging van de organieke OCMW-wet, inzake de voorschotten op en invordering van onderhoudsgelden (stuk. nrs 460/1 en 2 – 1999/2000).

Ter kennisgeving

OPMERKINGEN BETREFFENDE EEN WETSVORSTEL

Bij brief van 7 maart 2000 zendt mevrouw de voorzitter van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen het advies van het bureau van de Raad over betreffende het wetsvoorstel van de heer Philippe Mahoux c.s. ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (Stuk Senaat nr. 12/1).

Verzonden naar de commissie voor de Justitie

PARLEMENTAIRE OVERLEGCOMMISSIE

Beslissingen

Overeenkomstig artikel 14, eerste lid, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, deel ik u mee dat de parlementaire overlegcommissie in haar vergadering van 2 maart 2000 de volgende beslissingen heeft genomen :

– Overeenkomstig de artikelen 2, 2°, en 12, § 1, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de commissie de termijnen verlengd waarbinnen de Senaat zich moet uitspreken over de volgende wetsontwerpen :

a) voor het wetsontwerp tot invoering van een getuigschrift van bekwaamheid en geschiktheid om te adopteren (stuk Senaat nr. 278/1 – 1999/2000)

De commissie heeft beslist de onderzoekstermijn met 38 dagen te verlengen.

b) voor het wetsontwerp tot invoeging van een artikel 21ter in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering (stuk Senaat nr. 279/1 – 1999/2000)

De commissie heeft beslist de onderzoekstermijn met 38 dagen te verlengen.

c) voor het wetsontwerp betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen (stuk Senaat nr. 280/1 – 1999/2000)

De commissie heeft beslist de onderzoekstermijn met 34 dagen te verlengen.

d) voor het wetsontwerp houdende oprichting van een centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregelingen, alsook tot

wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek (stuk Senaat nr. 281/1 – 1999/2000)

De commissie heeft beslist de onderzoekstermijn met 33 dagen te verlengen.

e) voor het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend (stuk Senaat nr. 283/1 – 1999/2000)

De commissie heeft beslist de onderzoekstermijn met 38 dagen te verlengen.

f) voor het wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 34, § 1, en 39 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (stuk Senaat nr. 286/1 – 1999/2000)

De commissie heeft beslist de onderzoekstermijn met 38 dagen te verlengen.

– Overeenkomstig de artikelen 2, 2°, en 12, § 1, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de commissie de termijnen verlengd waarbinnen de Kamer zich moet uitspreken over het wetsontwerp tot wijziging van artikel 7, § 2bis, 3°, van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten, ingevoegd door de wet van 10 december 1997 houdende verbod op de reclame voor tabaksproducten (stuk. Kamer nrs 384/1 en 2 – 1999/2000)

De commissie heeft beslist de onderzoekstermijn met 60 dagen te verlengen.

– Met toepassing van artikel 10, § 1, 3°, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de commissie de periodes goedgekeurd tijdens welke de termijnen geschorst worden, van 4 tot en met 12 maart 2000 en van 8 tot en met 24 april 2000.

Ter kennisgeving

REKENHOF

BUDGETTAIRE AANREKENINGEN

Bij brief van 6 maart 1999 zendt de eerste voorzitter van het Rekenhof de lijst over van de budgettaire aanreke-

ningen die in de loop van de maand februari op de begroting van het Rekenhof zijn uitgevoerd voor de jaren 1999 en 2000.

Indiening ter griffie en verzonden naar de commissie voor de Comptabiliteit

BESLISSINGEN VAN DE MINISTERRAAD

Bij brieven van 8 maart 2000 zendt het Rekenhof, ter uitvoering van de artikelen 14 en 17 van de organieke wet van 29 oktober 1846, een uiteenzetting alsmede een afschrift van :

– de beslissing nr. 297 die op 21 januari 2000 door de Ministerraad werd genomen naar aanleiding van een geschil tussen zijn college en de minister van Pensioenen in verband met het rustpensioen van mevrouw Annette Cantinau, gewezen lerares technische vakken in het vrij gesubsidieerd lager secundair onderwijs ;

– de beslissing nr. 298 die op 21 januari 2000 door de Ministerraad werd genomen naar aanleiding van een geschil tussen zijn college en de minister van Pensioenen in verband met het rustpensioen van mevrouw Jeanne Gillot, gewezen bijzondere leermeesteres lichamelijke opvoeding in het lager onderwijs van de Franse Gemeenschap ;

– de beslissing nr. 299 die op 21 januari 2000 door de Ministerraad werd genomen naar aanleiding van een geschil tussen zijn college en de minister van Pensioenen in verband met het rustpensioen van mevrouw Marie-Jeanne Elen, gewezen lerares algemene vakken in het hoger secundair onderwijs van de Franse Gemeenschap ;

– de beslissing nr. 300 die op 21 januari 2000 door de Ministerraad werd genomen naar aanleiding van een geschil tussen zijn college en de minister van Pensioenen in verband met het rustpensioen van de heer Etienne Delferiere, gewezen onderwijzer in het lager onderwijs van de Franse Gemeenschap.

Verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting

CENTRALE DIENST VOOR DE BESTRIJDING VAN DE GEORGANISEERDE ECONOMISCHE EN FINANCIËLE DELINQUENTIE

VERSLAG 1997-1998

Bij brief van 2 maart 2000 zendt de directeur van de Centrale Dienst voor de bestrijding van de Georganiseerde Economische en Financiële Delinquentie het activiteitenverslag 1997-1998 van de Centrale Dienst voor de bestrijding van de Georganiseerde Economische en Financiële Delinquentie over.

Verzonden naar de commissie voor de Justitie

RAADGEVEND COMITÉ VOOR BIO-ETHIEK

ADVIEZEN

Bij brief van 6 maart 2000 zendt de voorzitter van het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek, overeenkomstig de artikelen 8 en 10 van het Samenwerkingsakkoord van 15 januari 1993 houdende oprichting van een Raadgevend Comité voor Bio-ethiek, de volgende adviezen :

– Advies nr. 11 van 20 december 1999 betreffende het wegnemen van organen en weefsels bij gezonde levende personen, met het oog op transplantatie ;

– Advies nr. 12 van 10 januari 2000 inzake de juridische bescherming van biotechnologische uitvindingen.

Indiening ter griffie, in de bibliotheek en verzonden naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing en naar de commissie voor de Justitie

EUROPEES PARLEMENT

RESOLUTIES

Bij brief van 1 maart 2000 zendt de secretaris-generaal van het Europees Parlement de teksten over van zes resoluties aangenomen door deze vergadering :

1. Resolutie over de vorderingen van 1999 in de verwezenlijking van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid volgens artikel 2, vierde streepje, van het Verdrag betreffende de Europese Unie

2. Resolutie over de samenhang in het ontwikkelingsbeleid van de Unie

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

3. Wetgevingsresolutie over het voorstel voor een besluit van de Raad houdende goedkeuring namens de Europese Gemeenschap van het WIPO-Verdrag inzake het auteursrecht en het WIPO-Verdrag inzake uitvoeringen en fonogrammen

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor de Justitie en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

4. Resolutie over de herstructurering van de Europese industrie, in het bijzonder in verband met de sluiting van Goodyear in Italië en de problemen van ABB-Alstom

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor de Sociale Zaken en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

5. Resolutie over de ontwerpmededeling van de Commissie aan de lidstaten tot vaststelling van de richtsnoeren voor het communautaire initiatief voor plattelandsontwikkeling (LEADER+)

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

6. Resolutie over Europese postdiensten

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor de Infrastructuur, het Verkeer en de Overheidsbedrijven en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

MOTIES

De voorzitter van de Italiaanse Kamer van volksvertegenwoordigers zendt een afschrift over van de op 16 februari 2000 door de Kamer van volksvertegenwoordigers aangenomen moties met betrekking tot de initiatieven die de Italiaanse regering en de Europese Unie ten opzichte van de Oostenrijkse regering en naar aanleiding van het eventuele bezoek van Jörg Haider aan de *Risiera di San Sabba* hebben genomen.

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen

Bij brief van 2 maart 2000 zendt de burgemeester van de gemeente Momignies een door de gemeenteraad aangenomen motie over ter ondersteuning van de door de regeringsleden genomen initiatieven naar aanleiding van de regeringsdeelname van een extreem-rechtse partij in Oostenrijk.

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen